

Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare în anul 2018 și semestrul I, 2019 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat

Întru executarea prevederilor art. 76 alin. (1) al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, art.21 al Legii nr.121/2007 privind administrarea și deetimizarea proprietății publice, Ministerul Finanțelor efectuează monitoringul financiar al activității economico-financiare a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, în vederea obținerii unei imagini pertinente cu privire la situația economico-financiară a entităților cu capital de stat. Potrivit Regulamentului privind monitoringul financiar al autorităților publice la autogestiuine, al întreprinderilor de stat/ municipale și al societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public, expus în redacție nouă prin Hotărârea Guvernului nr. 56/2018, monitoringul financiar este procesul de selectare, prelucrare și analiză a indicatorilor activității economico-financiare a entităților, în scopul evaluării și analizei riscurilor bugetar-fiscale aferente.

Este de remarcat că la situația din 30.06.2019 sunt aprobate o serie de Hotărâri de Guvern cu privire la reorganizarea întreprinderilor de stat/ societăților comerciale în alte forme juridice de organizare. Dat fiind faptul că la situația din 30 iunie 2019, nu toate din entități au finisat procedura de reorganizare, acestea au fost supuse monitorizării financiare pentru perioada de referință, întrucât au prezentat situațiile financiare/ rapoartele statistice în modul stabilit în calitate de întreprinderi de stat/ societăți comerciale, nefiind excluse din Registrul patrimoniului public.

I. Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare în anul 2018 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat (adițional la informația prezentată în Nota privind riscurile bugetar-fiscale)

La situația din 1 ianuarie 2019, în Registrul patrimoniului public ținut de către Agenția Proprietății Publice sunt incluse 220 întreprinderi de stat și 86 societăți comerciale cu capital de stat, din care 63 societăți comerciale dețin capital integral sau majoritar de stat.

Tabelul 1

Informația consolidată privind numărul întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital de stat conform Registrului patrimoniului public, la 01.01.2019

	Întreprinderi de stat	Societăți comerciale	
		Cu cota (partea socială a) statului în capitalul social	din care: cu cota (partea socială a) statului mai mare de 50%
Total conform Registrului patrimoniului public	220	86	63
<i>din care:</i>			
- pe teritoriul Ucrainei	4	-	-
- în procedura lichidării sau insolvenței	29	35	20
- nu desfășoară activitate dar sunt înregistrate la I.P. „ASP”	23	9	7
Incluse în Lista monitorizată de MF pentru anul 2018, din care:	164	-	36
- nu au prezentat situațiile financiare pentru anul 2018 la BNS	9	-	1
Total supuse monitoringului financiar pentru anul 2018	155	-	35

În perioada analizată, au fost supuse monitorizării financiare 155 întreprinderi de stat și 35 societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, inclusiv 16 societăți comerciale cu capital integral de stat, în baza situațiilor financiare anuale prezentate Biroului Național de Statistică (BNS). Conform datelor prezentate Biroului Național de Statistică, mărimea capitalului social al

întreprinderilor de stat supuse monitorizării pentru rezultatele anului 2018, la situația din 31.12.2018 constituie 5562,2 mil. lei, iar al societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat monitorizate – 3195,9 mil. lei.

Adițional, se menționează că au fost supuse unei analize de ansamblu inclusiv întreprinderile de stat și societățile comerciale cu capital integral sau majoritar de stat aflate în procedură de insolvență/ lichidare, în baza situațiilor financiare prezentate de către aceste entități organului statistic.

I.1 Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare în anul 2018 a întreprinderilor de stat

Analiza activelor. Potrivit datelor bilanțului generalizat, se atestă că la situația din 31.12.2018, valoarea totală a activelor întreprinderilor de stat monitorizate constituie 23214,4 mil. lei și, în perioada de gestiune, s-a majorat cu 2602,4 mil. lei. La baza acestei majorări a stat creșterea valorică atât a activelor circulante ale întreprinderilor, cât și a activelor imobilizate.

Tabelul 2

Analiza structurii activelor (patrimoniului) întreprinderilor de stat, în dinamică

Grupe de active	01.01.2018		31.12.2018		Abaterea (+/-)	
	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	p.p.
1	2	3	4	5	6=4-2	7=5-3
1. Imobilizări necorporale	60,4	0,3	52,4	0,2	-8,0	-0,1
2. Imobilizări corporale în curs de execuție	2949,2	14,3	4904,5	21,1	+1955,3	+6,8
3. Terenuri	1344,1	6,5	1552,6	6,7	+208,5	+0,2
4. Mijloace fixe	11081,5	53,8	10684,8	46,0	-396,7	-7,8
5. Active biologice imobilizate	10,5	0,1	9,9	0,04	-0,6	-0,06
6. Investiții financiare pe termen lung în părți neafiliate	22,1	0,1	22,0	0,1	-0,1	-
7. Investiții financiare pe termen lung în părți afiliate	166,8	0,8	165,9	0,7	-0,9	-0,1
8. Investiții imobiliare	206,9	1,0	196,4	0,85	-10,5	-0,15
9. Creanțe pe termen lung	659,5	3,2	652,4	2,81	-7,1	-0,39
10. Avansuri acordate pe termen lung	575,9	2,8	517,6	2,2	-58,3	-0,6
11. Alte active imobilizate	153,6	0,7	151,4	0,7	-2,2	-
Total active imobilizate	17230,5	83,6	18909,9	81,4	+1679,4	-2,2
1. Materiale	542,2	2,6	567,4	2,4	+25,2	-0,2
2. Active biologice circulante	3,4	0,02	3,5	0,02	+0,1	-
3. Obiecte de mică valoare și scurtă durată	55,7	0,3	64,6	0,3	+8,9	-
4. Producția în curs de execuție și produse	209,4	1,0	205,7	0,9	-3,7	-0,1
5. Mărfuri	271,5	1,3	277,5	1,2	+6,0	-0,1
6. Creanțe comerciale	520,8	2,5	613,8	2,6	+93,0	+0,1
7. Creanțe ale părților afiliate	34,7	0,2	11,1	0,05	-23,6	-0,15
8. Avansuri acordate curente	261,5	1,3	471,7	2,03	+210,2	+0,73
9. Creanțe ale bugetului	55,5	0,3	45,4	0,2	-10,1	-0,1
10. Creanțe ale personalului	25,1	0,12	21,6	0,1	-3,5	-0,02
11. Alte creanțe curente	473,3	2,3	471,9	2,0	-1,4	-0,3
12. Numerar în casierie și la conturi curente	679,6	3,3	1267,1	5,5	+587,5	+2,2
13. Alte elemente de numerar	13,5	0,06	13,5	0,1	-	+0,04
14. Investiții financiare curente în părți neafiliate	186,9	0,9	227,9	1,0	+41,0	+0,1
15. Alte active circulante	48,4	0,2	41,8	0,2	-6,6	-
Total active circulante	3381,5	16,4	4304,5	18,6	+923,0	+2,2
Total active	20612,0	100	23214,4	100	+2602,4	x

Efectuând o analiză detaliată a activelor întreprinderilor de stat, se constată că majorarea acestora a fost generată în special de majorarea semnificativă a valorii imobilizărilor corporale în curs de execuție cu 1955,3 mil. lei, a numerarului în casierie și la conturi curente - cu 587,5 mil. lei, a avansurilor acordate curente – cu 210,2 mil. lei și a valorii terenurilor – cu 208,5 mil. lei.

Totodată, în componența activelor întreprinderilor de stat au fost înregistrate și diminuări ale unor grupe de active, din care se evidențiază diminuarea valorii mijloacelor fixe cu 396,7 mil. lei, a avansurilor acordate pe termen lung – cu 58,3 mil. lei, a creanțelor părților afiliate – cu 23,6 mil. lei.

În partea ce vizează *structura activelor* întreprinderilor de stat, se atestă că acestea sunt formate în proporție de 81,4% din active imobilizare (sau 18909,9 mil. lei) și în proporție de 18,6% din active circulante (sau 4304,5 mil. lei). În particular, în totalul activelor, ponderi semnificative au revenit mijloacelor fixe – 46,0% (sau 10684,8 mil. lei) și imobilizărilor corporale în curs de execuție – 21,1% (sau 4904,5 mil. lei). Celelalte elemente de activ dețin ponderi minoritare în structura activelor. De asemenea, întreprinderile de stat înregistrează la finele anului 2018 o sumă ne semnificativă aferentă investițiilor financiare curente în părți afiliate de 0,6 mii lei.

La finele anului 2018, cele mai semnificative majorări și diminuări ale activelor totale, față de începutul anului 2018, s-au înregistrat la întreprinderile reflectate în tabelul de mai jos.

Tabelul 3

Cele mai considerabile majorări și diminuări ale activelor totale ale întreprinderilor de stat

mil. lei

Nr. d/o	Majorări ale activelor comparativ cu 01.01.2018		Nr. d/o	Diminuări ale activelor comparativ cu 01.01.2018	
	Denumirea întreprinderii	Valoarea majorării		Denumirea întreprinderii	Valoarea diminuării
1.	Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”	2289,0 ¹	1.	Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Cahul”	58,8
2.	Î.S. „Moldelectrica”	219,3 ²	2.	Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău”	56,1
3.	Î.S. „Poșta Moldovei”	66,8	3.	Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Hîncești”	45,2
4.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	191,4	4.	Î.S. Complexul „Casa Presei”	27,1 ³
5.	Î.S. „Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”	22,6	5.	Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești”	22,4
6.	Î.S. „Palatul Republicii”	19,9	6.	Î.S. „Direcția Nodului Hidrotehnic Costești-Sîfnca”	16,3
7.	Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești”	14,2	7.	Î.S. Editura „Universul”	12,9
8.	Î.S. „Pensiunea din Holercani”	11,8	8.	Î.S. „Centrul de pregătire a specialiștilor pentru Armata Națională”	7,2
9.	Î.S. „Gările și Stațiile Auto”	9,8	9.	Î.S. „Centrul Național de Verificare a Calității Producției Alcoolice”	4,3
10.	Î.S. „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului”	9,4	10.	Î.S. Institutul de Cercetări Științifice în Construcții „Incercom”	3,8

Suplimentar, se comunică că la situația din 31.12.2018, *activele financiare* ale întreprinderilor de stat se cuantifică la valoarea de 4501,9 mil. lei (sau 19,4% din totalul activelor), acestea fiind cu 826,0 mil. lei mai mari în raport cu începutul perioadei analizate. În partea ce vizează *activele nefinanciare*, acestea constituie 18712,5 mil. lei (sau 80,6%), cu 1775,7 mil. lei mai mult față de începutul anului 2018.

În contextul celor analizate, se menționează că în anul 2018 întreprinderile de stat înregistrează, *per ansamblu*, o rentabilitate a activelor (rentabilitate economică) de 0,23%, ceea ce înseamnă că întreprinderile de stat în anul 2018 au obținut per general profit net de 0,23 bani la fiecare leu active (*raportul dintre profitul (pierderea) până la impozitare/ valoarea medie a activelor*).

¹ În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 90/2018 și Hotărârii Guvernului nr. 276/2018 ambele cu privire la transmiterea și schimbarea categoriei de destinație a unor terenuri, a fost aprobată decizia de transmitere în gestiunea Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” a unor terenuri destinate industriei, transporturilor, telecomunicațiilor și cu alte destinații speciale, fapt care la fel a influențat asupra majorării activelor întreprinderii.

² Prin Hotărârea Guvernului nr. 91/2018 și Hotărârea Guvernului nr. 430/2018 ambele cu privire la transmiterea și schimbarea categoriei de destinație a unor terenuri, a fost aprobată transmiterea în gestiunea Î.S. „Moldelectrica” a unor terenuri destinate industriei, transporturilor, telecomunicațiilor și cu alte destinații speciale fapt care la fel a influențat asupra majorării activelor întreprinderii.

³ Diminuarea activelor la Î.S. Complexul „Casa Presei” a avut loc în rezultatul transmiterii la 09.11.2018 a tuturor activelor întreprinderii, precum și a valorii capitalului social în administrarea I.P. „Direcția generală pentru administrarea clădirilor a Guvernului Republicii Moldova” în temeiul Hotărârii Guvernului nr.950/2018.

Analiza capitalului propriu. Capitalul propriu (patrimoniul net) al întreprinderilor de stat, înregistrat la finele anului 2018, a constituit per total 16311,1 mil. lei, valoarea acestuia majorându-se cu 1358,1 mil. lei față de situația de la începutul anului analizat. Majorarea capitalului propriu a fost condiționată preponderent de majorarea considerabilă a altor elemente de capital propriu față de 01.01.2018 cu 1375,4 mil. lei (în special la Î.S. „Calea Ferată din Moldova” cu 176,1 mil. lei și la Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” cu 1264,0 mil. lei).

Creșterea capitalului social și suplimentar față de 01.01.2018 cu 104,6 mil. lei de asemenea a influențat pozitiv asupra capitalului propriu. Majorări ale capitalului social în 2018, inclusiv din contul transferurilor mijloacelor bănești din bugetul de stat, s-au înregistrat la Î.S. „Palatul Republicii” (cu 19,5 mil. lei), Î.S. „Pensiunea din Holercani” (cu 12,0 mil. lei), Î.S. Teatrul Național „Mihai Eminescu” (cu 10,2 mil. lei) etc.

Totodată, profitul net al perioadei de gestiune a întreprinderilor a constituit în anul 2018 per total 15,9 mil. lei, contribuind la creșterea capitalului propriu cu aceeași mărime.

Tabelul 4

Analiza structurii și evoluției pasivelor întreprinderilor de stat						
Grupe de pasive	01.01.2018		31.12.2018		Abaterea (+/-)	
	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	p.p.
I	2	3	4	5	6=4-2	7=5-3
1. Capital social și suplimentar	5591,8	27,1	5696,4	24,5	+104,6	-2,6
2. Rezerve	7330,4	35,6	7339,1	31,6	+8,7	-3,99
3. Corecții ale rezultatelor anilor precedenți	-	-	-22,5	-	-22,5	-0,1
4. Profit nerepartizat (pierdere neacoperită) al anilor precedenți	407,6	2,0	285,4	1,2	-122,2	-0,8
5. Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	-	-	15,9	0,1	+15,9	+0,1
6. Profit utilizat al perioadei de gestiune	-	-	-1,8	-	-1,8	-0,01
7. Alte elemente de capital propriu	1623,2	7,9	2998,6	12,9	+1375,4	+5,0
Total capital propriu	14953,0	72,6	16311,1	70,3	+1358,1	-2,3
1. Credite bancare pe termen lung	152,3	0,7	232,5	1,0	+80,2	+0,3
2. Împrumuturi pe termen lung	231,5	1,1	365,4	1,57	+133,9	+0,47
3. Datorii pe termen lung privind leasingul financiar	11,2	0,1	6,3	0,03	-4,9	-0,07
4. Alte datorii pe termen lung	2975,0	14,4	3875,9	16,7	+900,9	+2,3
Total datorii pe termen lung	3370,0	16,3	4480,1	19,3	+1110,1	+3,0
1. Credite bancare pe termen scurt	23,4	0,1	5,7	0,02	-17,7	-0,08
2. Împrumuturi pe termen scurt	99,3	0,5	107,5	0,4	+8,2	-0,1
3. Datorii comerciale	1234,1	6,0	998,4	4,3	-235,7	-1,7
4. Datorii față de părțile afiliate	88,7	0,4	75,5	0,3	-13,2	-0,1
5. Avansuri primite curente	319,6	1,5	372,1	1,6	+52,5	+0,1
6. Datorii față de personal	239,1	1,2	200,4	0,9	-38,7	-0,3
7. Datorii privind asigurările sociale și medicale	67,4	0,33	55,6*	0,2	-11,8	-0,13
8. Datorii față de buget	67,2	0,33	59,2*	0,3	-8,0	-0,03
9. Venituri anticipate curente	21,7	0,11	253,0	1,1	+231,3	+0,99
10. Datorii față de proprietari	58,4	0,3	19,2	0,1	-39,2	-0,2
11. Finanțări și încasări cu destinație specială curente	6,7	0,03	5,6	0,02	-1,1	-0,01
12. Provizioane curente	19,3	0,1	24,9	0,1	+5,6	-
13. Alte datorii curente	44,1	0,2	246,1	1,06	+202,0	+0,86
Total datorii curente	2289,0	11,1	2423,2	10,4	+134,2	-0,7
Total pasive	20612,0	100	23214,4	100	+2602,4	x

* - includ și datorii al căror termen de achitare nu a parvenit

E de remarcat că, la finele anului 2018, conform situațiilor financiare prezentate Biroului Național de Statistică, capitalul social al întreprinderilor de stat monitorizate a constituit 5562,2 mil. lei, iar valoarea altor elemente de capital propriu – 2998,6 mil. lei. Pe parcursul anului 2018, au fost înregistrate corecții nefavorabile ale rezultatelor anilor precedenți în mărime de (22,5) mil. lei, profitul nerepartizat al anilor precedenți a constituit 285,4 mil. lei, iar profitul utilizat al perioadei de gestiune – (1,8) mil. lei.

De asemenea, se evidențiază că, aproximativ 45,0% din valoarea capitalului propriu al

întreprinderilor de stat monitorizate sunt reprezentate de rezerve, care includ capitalul de rezervă, rezervele statutare și alte rezerve. La 31.12.2018, valoarea rezervelor a constituit 7339,1 mil. lei care s-a majorat pe parcursul anului 2018 cu 8,7 mil. lei. *Cele mai mari rezerve se înregistrează la:* Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” – 6142,7 mil. lei, Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” – 430,3 mil. lei, Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA” – 97,8 mil. lei, Î.S. „Direcția Nodului Hidrotehnic Costești-Stînca” – 84,7 mil. lei, Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” – 59,8 mil. lei etc.

Totodată, se menționează că 70 întreprinderi de stat din 155 întreprinderi monitorizate sau 45,2% înregistrează pierderi neacoperite ale anilor precedenți, care în mare parte nu s-au diminuat față de 01.01.2018.

Prin urmare, se remarcă că capitalul de rezervă poate fi folosit pentru acoperirea pierderilor întreprinderii și/sau la majorarea capitalului ei social. Totodată, pct.18 din Standardul Național de Contabilitate „Capital propriu și datorii” aprobat prin Ordinul Ministrului Finanțelor nr. 118/2013 privind aprobarea Standardelor Naționale de Contabilitate prevede faptul că rezervele se utilizează în baza deciziei organului de conducere împuternicit al entității. Astfel, se consideră oportună examinarea de către organele de conducere ale întreprinderilor de stat (fondator/ consiliu de administrație/ administrator) a *posibilităților de utilizare a unei cote din rezervele acumulate pentru acoperirea pierderilor anilor precedenți, și după caz pentru majorarea capitalului social al întreprinderii, prin aprobarea deciziilor corespunzătoare în acest sens.*

Suplimentar, se remarcă că la finele anului 2018, comparativ cu începutul acestuia, a avut loc o majorare a capitalului propriu la 79 întreprinderi de stat sau la circa 51,0% din numărul întreprinderilor supuse analizei (majorare cauzată în special înregistrarea profitului net al perioadei de gestiune, majorarea rezervelor și/sau altor elemente de capital propriu). Totodată, la 72 întreprinderi de stat sau 46,5% au fost înregistrate diminuări a capitalului propriu, iar la 3 întreprinderi de stat sau 1,9% din numărul întreprinderilor supuse analizei nu au fost înregistrate modificări ale capitalului propriu.

La Î.S. „Complexul „Casa Presei” nu poate fi apreciată dinamica capitalului propriu, deoarece la 09.11.2018 toate activele (inclusiv valoarea capitalului social în mărime de 10,3 mil. lei) au fost transmise în administrarea I.P. „Direcția generală pentru administrarea clădirilor Guvernului Republicii Moldova”. Respectiv, la 31.12.2018 Î.S. „Complexul „Casa Presei” nu raportează despre valoarea activelor și a capitalului propriu înregistrat.

Concomitent, *diminuarea capitalului propriu* se atestă la toate întreprinderile de stat administrate de Ministerul Apărării (2 întreprinderi de stat), la 75,0% din întreprinderile administrate de Administrația Națională a Penitenciarelor (la 3 din 4 întreprinderi de stat), la 72,2% din întreprinderile administrate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (preponderent cele din domeniul teatral), la 54,0% din întreprinderile administrate de Agenția Proprietății Publice (preponderent cele din domeniul apelor).

Cele mai mari diminuări ale capitalului propriu, condiționate de diminuarea rezervelor, altor elemente de capital propriu, profitului nerepartizat al anilor precedenți etc. s-au înregistrat la:

- Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Cahul” – cu 59,1 mil. lei;
- Î.S. Stațiunea Tehnologică pentru Irigare „Hîncești” – cu 48,6 mil. lei;
- Î.S. Institutul de Cercetări Științifice în Construcții „Incercom” – cu 22,0 mil. lei;
- Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” – cu 20,0 mil. lei;
- Î.S. „Direcția Nodului Hidrotehnic Costești-Stînca” – cu 16,3 mil. lei.

Depășirea capitalului social față de capitalul propriu atât la 01.01.2018 cât și la 31.12.2018 se înregistrează la 39 întreprinderi de stat sau 25,2% din numărul întreprinderilor monitorizate, iar

4 întreprinderi de stat înregistrează capital propriu mai mic decât capitalul social doar la 31.12.2018. Din cele 43 întreprinderi de stat, 12 întreprinderi înregistrează o *valoare negativă a capitalului propriu reieșind din faptul că au fost înregistrate pierderi neacoperite ale anilor precedenți și pierderi nete a perioadei de gestiune semnificative*, din care se evidențiază:

- Î.S. „Moldtranselectro” – 62,3 mil. lei (mai mult de 3 ani);
- Î.S. Stațiunea Tehnologică pentru Irigare „Vulcănești” – 4,2 mil. lei (mai mult de 3 ani);
- Î.S. „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” – 3,1 mil. lei (2 perioade consecutiv);
- Î.S. Sistemul de Gospodărire a Apelor „Nistru-Centru” – 1,9 mil. lei (2 perioade consecutiv);
- Î.S. Stațiunea Didactico-Experimentală „Petricani” – 1,4 mil. lei (mai mult de 3 ani);
- Î.S. DIP „Casa de comerț” – 1,4 mil. lei (mai mult de 3 ani).

Totodată, din cele 12 întreprinderi cu capital propriu negativ, 10 întreprinderi înregistrează această situație atât la 01.01.2018 cât și la 31.12.2018. Este de remarcat că, potrivit art. 5 alin. (5) din Legea nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, dacă, la expirarea a 3 ani consecutivi de administrare, valoarea activelor nete (capitalului propriu) ale întreprinderii de stat va fi mai mică decât mărimea capitalului social, fondatorul va adopta una dintre următoarele hotărâri: a) de reducere a capitalului social, respectând prevederile art.4 alin.(1) din legea prenotată; b) de transmitere a unor bunuri sau mijloace bănești în calitate de aport la capitalul social; c) de dizolvare a întreprinderii de stat, dacă activele nete sînt sub limita prevăzută la art.4 alin.(1) din lege.

La situația din 31.12.2018, *active nete mai mici decât limita stabilită* la art.4 alin.(1) din Legea nr. 246/2017 se înregistrează la 13 întreprinderi de stat. Prin urmare, cu privire la aceste întreprinderi, fondatorul urmează să întreprindă măsurile necesare în conformitate cu cadrul legal în vigoare.

De asemenea, se menționează că *rentabilitatea capitalului propriu* (financiară) la întreprinderile de stat, în anul 2018, a constituit *per ansamblu* 0,1% (raportul dintre profitul net și valoarea medie a capitalului propriu), ceea ce semnifică faptul că la 1 leu capital propriu, în anul 2018, s-au obținut 0,1 bani profitul net.

Analiza indicatorilor de rezultat. Potrivit situației de profit și pierdere, se atestă că în anul 2018 întreprinderile de stat au înregistrat un profit brut în mărime de 868,1 mil. lei și este cu 24,7 mil. lei mai mic comparativ cu anul 2017, din cauza majorării costului vânzării (cu 183,7 mil. lei) superior majorării veniturilor din vânzări (cu 159,7 mil. lei).

Tabelul 5

Analiza indicatorilor de rezultat a întreprinderilor de stat

Nr. d/o	Indicatori	2017, mil. lei	2018, mil. lei	Devierea, +/- mil. lei
1.	Venituri din vânzări	3878,8	4037,8	+159,0
2.	Costul vânzării	2986,0	3169,7	+183,7
3.	Pofitul brut	892,8	868,1	-24,7
4.	Alte venituri din activitatea operațională	245,5	273,5	+28,0
5.	Cheltuieli de distribuie	27,5	37,5	+10,0
6.	Cheltuieli administrative	759,0	789,1	+30,1
7.	Alte cheltuieli din activitatea operațională	437,4	369,7	-67,7
8.	Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere)	-85,6	-54,7	-(+30,9)
9.	Rezultatul din alte activități: profit (pierdere)	262,6	104,7	-157,9
10.	Profit (pierdere) pînă la impozitare	177,0	50,0	-127,0
11.	Cheltuieli privind impozitul pe venit	28,1	34,1	+6,0
12.	Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	148,9	15,9	-133,0

Veniturile din vânzări înregistrate de toate întreprinderile de stat în anul 2018 au constituit 4037,8 mil. lei. În anul de raportare, 67 întreprinderi de stat (sau 43,2%) au înregistrat o *micșorare* cu 182,9 mil. lei *a veniturilor din vânzări*, din care cele mai mari micșorări se înregistrează la:

- Î.S. „Calea Ferată din Moldova” – cu 71,6 mil. lei;
- Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” – cu 32,7 mil. lei;
- Î.S. „Protecția Solurilor și Îmbunătățiri Funciare” – cu 11,5 mil. lei;
- Î.S. „Combinatul Poligrafic” – cu 8,4 mil. lei;
- Î.S. „Servicii Pază” – 5,1 mil. lei etc.

Este de remarcat că micșorarea veniturilor din vânzări atrage după sine o micșorare a taxei pe valoarea adăugată încasată în bugetul de stat, fapt ce reprezintă *un risc fiscal pentru bugetul public național*.

De altfel, *cele mai mari majorări ale veniturilor din vânzări* în anul 2018, se înregistrează la:

- Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău” – cu 157,2 mil. lei;
- Î.S. „Poșta Moldovei” – cu 38,5 mil. lei;
- Î.S. „Moldelectrica” – cu 21,4 mil. lei;
- Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești” – cu 13,6 mil. lei;
- Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” – cu 11,9 mil. lei.

Totodată, din 155 întreprinderi de stat supuse analizei, 8 întreprinderi de stat nu înregistrează nici în anul 2017 nici în 2018 venituri din vânzări. Alte 2 întreprinderi de stat nu înregistrează dinamică a veniturilor din vânzări comparativ cu anul 2017, înregistrând același volum de venituri din vânzări în anul 2017 și 2018.

În partea ce vizează *cheltuielile din activitatea operațională* suportate de către întreprinderile de stat în anul 2018, se atestă că valoarea acestora a constituit per total 1196,3 mil. lei sau cu 27,6 mil. lei mai puțin comparativ cu perioada anului 2017, micșorare condiționată de diminuarea altor cheltuieli din activitatea operațională cu 67,7 mil. lei față de anul 2017.

Majoritatea cheltuielilor din activitatea operațională este reprezentată de cheltuielile administrative care au constituit 66,0% (sau 789,1 mil. lei), acestea fiind cu 30,1 mil. lei mai mari față de valoarea înregistrată în anul 2017. De asemenea, ponderea altor cheltuieli din activitatea operațională este de 30,9% (sau 369,7 mil. lei). Cheltuielile de distribuire au înregistrat ponderea minoritară în total cheltuieli din activitatea operațională – 3,1% (sau 37,5 mil. lei) și s-au majorat cu 10,0 mil. lei comparativ cu perioada anului precedent.

Respectiv, în anul 2018, întreprinderile de stat au înregistrat, per ansamblu, *pierderi din activitatea operațională* în valoare de 54,7 mil. lei (întrucât cheltuielile din activitatea operațională depășesc veniturile din activitatea operațională), dar care s-au diminuat comparativ cu pierderile înregistrate în anul 2017, cu 30,9 mil. lei. În particular, se remarcă că *70 întreprinderi de stat sau 45,2% din întreprinderile supuse monitorizării, înregistrează în anul 2018 pierderi din activitatea operațională*. Astfel, se atestă că 100% din întreprinderile administrate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și Serviciul de Informații și Securitate înregistrează pierderi din activitatea operațională, urmate de 60,0% din întreprinderile administrate de Cancelaria de Stat și 50,0% din întreprinderile administrate de Administrația Națională a Penitenciarelor. De asemenea, 100% întreprinderi de stat din domeniul irigației și gospodăririi apelor în anul 2018 au înregistrat pierderi din activitatea operațională, activitatea acestor întreprinderi fiind nerentabilă din punct de vedere economic.

Ca volum, *cele mai considerabile pierderi din activitatea operațională* au fost înregistrate de:

- Î.S. „Calea Ferată din Moldova” – 72,8 mil. lei;
- Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” – 21,1 mil. lei;
- Î.S. Organizația Concertistică și de Impresariat „Moldova-Concert” – 16,0 mil. lei;
- Î.S. Filarmonica Națională „Serghei Lunchevici” – 13,2 mil. lei;
- Î.S. Teatrul Național „Mihai Eminescu” – 11,2 mil. lei;

- Î.S. Teatrul Național de Stat „V. Alecsandri” – 7,1 mil. lei etc.

Totodată, în anul 2018, întreprinderile de stat au înregistrat per total *profit din alte activități* în cuantum de 104,7 mil. lei, valoarea acestuia diminuându-se considerabil cu 157,9 mil. lei în raport cu anul 2017.

În rezultatul activității economico-financiare, în ansamblu, întreprinderile de stat au înregistrat profit net al perioadei de gestiune în mărime de 15,9 mil. lei, în timp ce în anul 2017 a fost obținut profit net în mărime de 148,9 mil. lei, ceea ce semnifică că profitul net la întreprinderile de stat, per ansamblu, s-a micșorat cu 133,0 mil. lei. Factorii care au stat la baza diminuării profitului net al perioadei de gestiune înregistrat de întreprinderile de stat sunt: diminuarea profitului brut al întreprinderilor de stat, majorarea cheltuielilor din activitatea operațională, precum și diminuarea considerabilă a profitului din alte activități.

Este de remarcat faptul că, în comparație cu anul 2017, se atestă o înrăutățire a indicatorilor de rezultat a întreprinderilor de stat, diminuându-se procentul întreprinderilor de stat ce au activat cu profit (de la 62,6% la 60,0%) și majorându-se ponderea întreprinderilor ce au activat cu pierderi nete (de la 34,2% la 37,4%).

Tabelul 6

Situația financiară a întreprinderilor de stat în anii 2017-2018

Anul	Numărul entităților economice supuse analizei	Au activat cu pierderi			Au activat cu profit			Rezultat financiar nul	
		numărul ent. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei	numărul ent. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei	numărul ent. ec.	ponderea, %
A	1	2	3=2/1	4	5	6=5/1	7	8	9=8/1
2017	155	53	34,2	59,0	97	62,6	207,9	5	3,2
2018	155	58	37,4	139,1	93	60,0	155,0	4	2,6

În perioada analizată, 29 întreprinderi de stat sau 31,2% din numărul total al întreprinderilor cu profit au obținut *profit net mai mare de 1 milion lei*, cele mai mari profituri fiind înregistrate de către:

- Î.S. „Moldelectrica” – 28,6 mil. lei;
- Î.S. „Poșta Moldovei” – 19,6 mil. lei;
- Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău” – 12,6 mil. lei;
- Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești” – 12,4 mil. lei;
- Î.S. „Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro” – 7,3 mil. lei;
- Î.S. „Radiocomunicații” – 5,8 mil. lei.

Rentabilitatea veniturilor din vânzări (profit net/venituri din vânzări) a întreprinderilor de stat care au înregistrat în anul 2018 profit net (93 întreprinderi) constituie 5,25%, aceasta comunicând despre faptul că în perioada analizată, întreprinderile respective au obținut, per total, 5,25 bani profit net la 1 leu venituri din vânzări.

Din 93 întreprinderi de stat cu profit net, la 31 întreprinderi se observă o *diminuare* cu circa 36,1 mil. lei a profitului net comparativ cu anul 2017, cele mai semnificative micșorări fiind înregistrate la:

- Î.S. „Moldelectrica” – cu 18,3 mil. lei;
- Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA” – cu 8,6 mil. lei;
- Î.S. „Serviciul pentru Verificarea și Expertizarea Proiectelor de Construcție” - cu 1,7 mil. lei;
- Î.S. „Centrul Național de Verificare a Calității Producției Alcoolice” – cu 1,5 mil. lei;
- Î.S. „Combinatul Poligrafic” – cu 1,4 mil. lei;
- Î.S. „Centrul de pregătire a specialiștilor pentru Armata Națională” – cu 1,2 mil. lei.

Concomitent, este de remarcat că din numărul total al întreprinderilor de stat ce au obținut

pierderi nete (58 întreprinderi), 14 întreprinderi sau 24,1% din numărul total al întreprinderilor cu pierderi au înregistrat *pierderi nete mai mari de 1 milion lei (întrucât a avut loc depășirea considerabilă a cheltuielilor comparativ cu veniturile încasate în anul 2018)*, cele mai mari pierderi fiind obținute de:

- Î.S. „Calea Ferată din Moldova” – 73,1 mil. lei;
- Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” – 19,9 mil. lei;
- Î.S. Editura „Universul” – 9,6 mil. lei;
- Î.S. „Protecția Solurilor și Îmbunătățiri Funciare” – 4,0 mil. lei.

La fel, s-a constatat că 19 întreprinderi de stat, care în anul 2017 au înregistrat profit net în mărime totală de 81,2 mil. lei, în anul 2018 au generat pierderi nete în mărime de 106,6 mil. lei, cele mai mari decalaje fiind reflectate în tabelul 7.

Tabelul 7

Întreprinderile de stat cu cel mai mare decalaj între profitul net înregistrat în anul 2017 și pierderea netă aferentă anului 2018

Nr. d/o	Denumirea întreprinderii	Profit net, anul 2017	Pierdere netă, anul 2018	Diferența
1.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	7,1	73,1	-80,2
2.	Î.S. „Moldtraselectro”	68,9	2,6	-71,5
3.	Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești”	1,7	19,9	-21,6
4.	Î.S. Firma Agricolă „Serele Moldovei”	0,4	1,0	-1,4
5.	Î.S. Silvo-Cinegetică „Manta-V”	0,8	0,6	-1,4
6.	Î.S. „Portul Fluvial Ungheni”	0,04	1,35	-1,39

Raportul dintre pierderea netă a întreprinderilor, care în anul 2018 generează pierderi nete și veniturile din vânzări obținute de acestea constituie aproximativ 12,82%, ceea ce semnifică faptul că, întreprinderile respective înregistrează per total în anul de raportare 12,82 bani pierderi nete la 1 leu venituri din vânzări.

Analiza creanțelor și datoriilor. La 31.12.2018 întreprinderile de stat au înregistrat *creanțe totale* în valoare de 2805,5 mil. lei, acestea fiind cu 199,2 mil. lei mai mari comparativ cu valoarea înregistrată la începutul anului analizat. La 31.12.2018, majoritatea creanțelor întreprinderilor sunt constituite din creanțe curente, acestea reprezentând 1635,5 mil. lei (sau 58,3%). Creanțele pe termen lung, care includ și avansurile pe termen lung au înregistrat 1170,0 mil. lei (sau 41,7%).

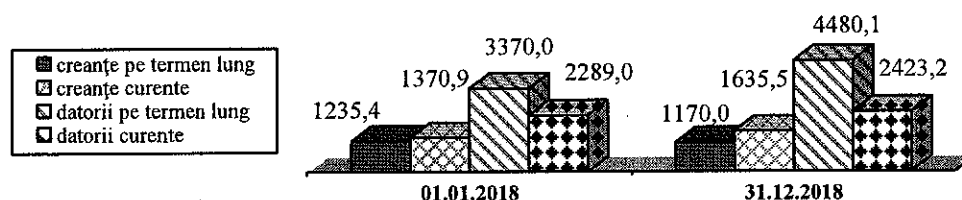

Figura 1. Evoluția creanțelor și datoriilor întreprinderilor de stat în perioada anului 2018, mil. lei

După cum se observă din figura 1, majorarea creanțelor întreprinderilor a fost generată de majorarea creanțelor curente. Astfel, creanțele curente s-au majorat cu 264,6 mil. lei față de începutul anului 2018, fapt condiționat în special de majorarea avansurilor acordate curente (cu 210,2 mil. lei). Creanțele pe termen lung s-au diminuat cu 65,4 mil. lei, diminuare care a fost cauzată în special de micșorarea cu 58,3 mil. lei a avansurilor acordate pe termen lung.

În partea ce ține de *datoriile întreprinderilor de stat*, se menționează că la situația din 31.12.2018, valoarea acestora, potrivit situațiilor financiare, s-a majorat cu 1244,3 mil. lei. Astfel, datoriile întreprinderilor de stat, în sumă totală de 6903,3 mil. lei la finele anului 2018, au fost constituite din datorii pe termen lung în proporție de 64,9% sau 4480,1 mil. lei și din datorii curente – 35,1% sau 2423,2 mil. lei.

În 2018, atât datoriile pe termen lung cât și cele curente, au înregistrat o majorare valorică în raport cu începutul anului 2018. Majorarea cu 1110,1 mil. lei a datoriilor pe termen lung a fost condiționată, în special de creșterea valorică a altor datorii pe termen lung (cu 900,9 mil. lei), care de altfel dețin ponderea majoritară în totalul datoriilor pe termen lung – 86,5% sau 3875,9 mil. lei. *De remarcat de asemenea că o parte a altor datorii pe termen lung revine terenurilor întreprinderilor de stat, primite în gestiune economică și care, conform Standardelor Naționale de Contabilitate și Planului general de conturi contabile, se înregistrează la compartimentul „Alte datorii pe termen lung”.*

Concomitent, din totalul datoriilor pe termen lung, creditele bancare constituie 232,5 mil. lei sau 5,2%, împrumuturile – 365,4 mil. lei sau 8,2%, iar datoriile pe termen lung privind leasingul financiar – 6,3 mil. lei sau 0,1 la sută.

Majorarea datoriilor curente la întreprinderi cu 134,2 mil. lei a fost condiționată în mare parte de creșterea veniturilor anticipate curente (cu 231,3 mil. lei) și a altor datorii curente (cu 202,0 mil. lei). De altfel, volumul datoriilor comerciale a scăzut față de începutul anului 2018 cu 235,7 mil. lei, a datoriilor față de proprietari - cu 39,2 mil. lei, a datoriilor față de personal - cu 38,7 mil. lei, a creditelor bancare pe termen scurt - cu 17,7 mil. lei etc.

Totodată, ponderile majoritare în totalul datoriilor curente revin datoriilor comerciale – 41,2% sau 998,4 mil. lei, avansurilor primite curente – 15,4% sau 372,1 mil. lei, veniturilor anticipate curente – 10,4% sau 253,0 mil. lei și altor datorii curente – 10,2% sau 246,1 mil. lei.

În rezultatul analizei situațiilor financiare, la 45 întreprinderi de stat sau 29,0% din totalul întreprinderilor monitorizate s-a constatat că la situația din 31.12.2018 *datoriile curente depășesc activele circulante*, fapt care poate genera dificultăți în activitatea agenților economici, dacă această situație rămâne neschimbată, or în acest caz urmează a fi întreprinse măsuri ținute spre diminuarea datoriilor curente, inclusiv prin reeșalonare, precum și măsuri orientate spre impulsivitatea activității întreprinderilor, încheiere de noi contracte, atragere de noi clienți, ceea ce va aduce plus valoare activității întreprinderilor de stat.

Suplimentar, se enunță că cele mai mari majorări și diminuări ale datoriilor (curente și pe termen lung) sunt reflectate în următorul tabel.

Tabelul 8

**Cele mai considerabile majorări și diminuări ale datoriilor
întreprinderilor de stat în anul 2018 (curente și pe termen lung)**

mil. lei

Nr. d/o	Majorări a datoriilor comparativ cu 01.01.2018		Nr. d/o	Diminuări a datoriilor comparativ cu 01.01.2018	
	Denumirea întreprinderii	Valoarea majorării		Denumirea întreprinderii	Valoarea diminuării
1.	Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”	991,3	1.	Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău”	68,2
2.	Î.S. „Moldelectrica”	207,2	2.	Î.S. „Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare”	15,5
3.	Î.S. Teatrul Național de Operă și Balet „Maria Bieșu”	61,8	3.	Î.S. „Portul Fluvial Ungheni”	8,4
4.	Î.S. „Poșta Moldovei”	49,5	4.	Î.S. „Centrul de pregătire a specialiștilor pentru Armata Națională”	3,4
5.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	39,7	5.	Î.S. „Editura Universul”	3,3
6.	Î.S. „Institutul de Cercetări Științifice în Construcții „Incercom”	18,2	6.	Î.S. pentru Silvicultură „Bălți”	2,7

7.	Î.S. Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”	17,3	7.	Î.S. Firma Editorial-Poligrafică „Tipografia Centrală”	2,7
8.	Î.S. „Gările și Stațiile Auto”	7,8	8.	Î.S. „Centrul Național de Verificare și Certificare a Producției Vegetale și Solului”	2,6
9.	Î.S. „Rezervația Naturală „PLAIUL FAGULUI”	5,5	9.	Î.S. „Direcția bazinieră de gospodărire a apelor”	2,5
10.	Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA”	5,1	10.	Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești”	2,4

Concluzionînd asupra celor analizate, se constată necesitatea supravegherii continue a activității tuturor întreprinderilor de stat pentru a asigura administrarea eficientă a activității lor; menținerea costurilor și cheltuielilor la un nivel optim care să permită înregistrarea rezultatului pozitiv din activitatea desfășurată; valorificarea eficientă a stocurilor; monitorizarea riguroasă a creanțelor entităților și întreprinderea măsurilor cuvenite în vederea recuperării acestora pentru a nu admite creanțe compromise etc.

I.2 Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare în anul 2018 a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat

Analiza activelor. Efectuînd monitoringul financiar al activității economico-financiare a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat (în continuare – societăți comerciale), s-a constatat că potrivit bilanțului generalizat, *valoarea totală a activelor* societăților comerciale este de 18100,6 mil. lei, care s-a majorat în perioada de gestiune cu 1087,1 mil. lei, din cauza creșterii valorice a activelor circulante ale societăților, precum și a activelor imobilizate. Este de remarcat că 47,9% din volumul majorării activelor societăților comerciale se datorează constituirii în anul 2018 a S.R.L. „Arena Națională”, care la situația din 31.12.2018 a înregistrat un volum de active (în special terenuri) în mărime de 520,6 mil. lei.

Majorarea activelor circulante ale societăților comerciale a fost generată în mare parte de majorarea semnificativă a creanțelor comerciale cu 363,1 mil. lei, a avansurilor acordate curente – cu 91,6 mil. lei și a altor creanțe curente – cu 65,3 mil. lei. De asemenea, se atestă că toate grupele de active circulante s-au majorat valoric comparativ cu începutul anului 2018, cu excepția investițiilor financiare curente în părți neafiliate și a creanțelor personalului, care s-au redus cu 7,1 mil. lei și respectiv cu 1,0 mil. lei. Suplimentar, societățile analizate înregistrează, la 31.12.2018, valori ne semnificative aferente activelor biologice circulante – 60,4 mii lei.

Tabelul 9

Grupe de active	01.01.2018		31.12.2018		Abaterea (+/-)	
	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	p-p.
<i>A</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5=3-1</i>	<i>6=4-2</i>
1. Imobilizări necorporale	645,3	3,8	575,0	3,2	-70,3	-0,6
2. Imobilizări corporale în curs de execuție	505,7	2,9	478,4	2,6	-27,3	-0,3
3. Terenuri	305,1	1,8	726,7	4,0	+421,6	+2,2
4. Mijloace fixe	10716,2	63,0	10771,8	59,5	+55,6	-3,5
5. Investiții financiare pe termen lung în părți neafiliate	18,4	0,1	18,5	0,1	+0,1	-
6. Investiții financiare pe termen lung în părți afiliate	28,2	0,2	28,2	0,2	-	-
7. Investiții imobiliare	46,6	0,3	51,5	0,3	+4,9	-
8. Creanțe pe termen lung	572,0	3,3	568,6	3,1	-3,4	-0,2
9. Avansuri acordate pe termen lung	0,6	-	1,2	-	+0,6	-
10. Alte active imobilizate	318,4	1,9	364,6	2,0	+46,2	+0,1
Total active imobilizate, din care:	13156,5	77,3	13584,5	75,0	+428,0	-2,3
S.R.L. „Arena Națională”	-	-	420,1	-	+420,1	-

Grupe de active	01.01.2018		31.12.2018		Abaterea (+/-)	
	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	p.p.
1. Materiale	344,3	2,02	380,0	2,1	+35,7	+0,08
2. Obiecte de mică valoare și scurtă durată	23,9	0,14	28,0	0,2	+4,1	+0,06
3. Producția în curs de execuție și produse	494,5	2,9	527,8	2,9	+33,3	-
4. Mărfuri	82,1	0,5	91,1	0,5	+9,0	-
5. Creanțe comerciale	1365,9	8,0	1729,0	9,6	+363,1	+1,6
6. Creanțe ale părților afiliate	33,6	0,2	36,2	0,2	+2,6	-
7. Avansuri acordate curente	79,0	0,5	170,6	0,94	+91,6	+0,44
8. Creanțe ale bugetului	241,5	1,41	261,7	1,44	+20,2	+0,03
9. Creanțe ale personalului	5,3	0,03	4,3	0,02	-1,0	-0,01
10. Alte creanțe curente	739,9	4,3	805,2	4,4	+65,3	+0,1
11. Numerar în casierie și la conturi curente	274,5	1,6	281,1	1,6	+6,6	-
12. Alte elemente de numerar	11,9	0,1	27,9	0,2	+16,0	+0,1
13. Investiții financiare curente în părți neafiliate	27,7	0,2	20,6	0,1	-7,1	-0,1
14. Alte active circulante	132,9	0,8	152,6	0,8	+19,7	-
Total active circulante, din care:	3857,0	22,7	4516,1	25,0	+659,1	+2,3
S.R.L. „Arena Națională”	-	-	100,5	-	+100,5	-
Total active, din care:	17013,5	100	18100,6	100	+1087,1	x
S.R.L. „Arena Națională”	-	-	520,6	-	+520,6	-

Majorarea activelor imobilizate a fost condiționată de majorarea valorică esențială a terenurilor – cu 421,6⁴ mil. lei, mijloacelor fixe – cu 55,6 mil. lei și altor active imobilizate - cu 46,2 mil. lei. Totodată, în componența activelor imobilizate au fost înregistrate și diminuări valorice, cele mai semnificative fiind atestate la imobilizările necorporale – cu 70,3 mil. lei și la imobilizările corporale în curs de execuție - cu 27,3 mil. lei. La celelalte grupe de active imobilizate se atestă modificări neesențiale ale valorii acestora pe parcursul perioadei analizate.

De asemenea, se remarcă că, majorarea activelor imobilizate per total societăți a fost condiționată în special de înregistrarea de către S.R.L. „Arena Națională” la 31.12.2018 a activelor imobilizate în valoare de 420,1 mil. lei. Majorarea netă a activelor imobilizate a societăților comerciale față de 01.01.2018 ca rezultat al activității economico-financiare desfășurate în anul 2018, cu excepția activelor imobilizate ale S.R.L. „Arena Națională”, a constituit 7,9 mil. lei.

Analizând *structura activelor* societăților comerciale, se atestă că majoritatea activelor societăților comerciale este reprezentată de activele imobilizate – 75,0% sau 13584,5 mil. lei, în timp ce activele circulante constituie 25,0% din cuantumul total al activelor societăților comerciale sau 4516,1 mil. lei. În particular, activele societăților comerciale sunt constituite în mare parte din mijloace fixe – 59,5% sau 10771,8 mil. lei și creanțe comerciale – 9,6% sau 1729,0 mil. lei. Celelalte elemente de activ dețin ponderi minoritare în structura activelor societăților comerciale.

Totodată, se atestă că din numărul total al societăților comerciale monitorizate, 18 societăți comerciale înregistrează majorări ale activelor totale comparativ cu situația din 01.01.2018, 15 societăți comerciale înregistrează diminuări ale activelor totale, iar 1 societate comercială (S.A. „Ceramica-T”) nu înregistrează modificări ale acestora. Concomitent se menționează că, nu poate fi apreciată dinamica activelor S.R.L. „Arena Națională”, întrucât societatea a fost constituită în anul 2018 și înregistrează active doar la 31.12.2018.

Cele mai considerabile majorări și diminuări ale activelor societăților comerciale sînt reflectate în tabelul de mai jos.

⁴ Majorarea valorii terenurilor societăților comerciale monitorizate se datorează în special constituirii în anul 2018 a S.R.L. „Arena Națională”. Astfel, reflectarea în bilanțul S.R.L. „Arena Națională”, la situația din 31.12.2018, a valorii terenului de 419,2 mil. lei a determinat creșterea considerabilă a valorii totale a terenurilor comparativ cu situația din 01.01.2018.

**Cele mai considerabile majorări și diminuări
ale activelor societăților comerciale**

mil. lei

Nr. d/o	Majorări ale activelor comparativ cu 01.01.2018		Nr. d/o	Diminuări ale activelor comparativ cu 01.01.2018	
	Denumirea entității	Valoarea majorării		Denumirea entității	Valoarea diminuării
1.	S.A. „Energocom”	251,6	1.	S.A. „Moldtelecom”	119,3
2.	S.A. „Termoelectrica”	230,5	2.	S.A. „RED Nord”	37,2
3.	S.A. „CET-Nord”	118,5	3.	S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”	31,8
4.	S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova”	52,0	4.	S.A. „Franzețuța”	9,8

De asemenea, se menționează că în componența activelor totale ale societăților comerciale, *activele financiare* constituie 3953,1 mil. lei sau 21,8%, valoarea acestora fiind cu 554,6 mil. lei mai mare în raport cu începutul anului 2018. *Activele nefinanciare* ale societăților comerciale constituie 14147,5 mil. lei sau 78,2% din totalul activelor, fiind cu 532,5 mil. lei mai mari față de începutul anului 2018.

În contextul celor analizate, se menționează că *rentabilitatea activelor (rentabilitatea economică)* înregistrată de către societăți în anul 2018 (*raportul dintre profitul pînă la impozitare/valoarea medie a activelor*) a constituit *per ansamblu* 2,81%, ceea ce semnifică faptul că la 1 leu active s-au obținut de către societățile comerciale 2,81 bani profit pînă la impozitare.

Analiza capitalului propriu. *Capitalul propriu (patrimoniul net)* al societăților comerciale constituie 10866,2 mil. lei la situația din 31.12.2018 și s-a majorat cu 739,2 mil. lei față de începutul perioadei analizate, în rezultatul obținerii de către societăți a profitului net în anul 2018 în mărime de 431,9 mil. lei, a majorării capitalului social și suplimentar cu 420,7 mil. lei, a rezervelor – cu 151,0 mil. lei și a altor elemente de capital propriu – cu 61,0 mil. lei. În același timp, se constată că societățile au repartizat pe parcursul anului 2018 profitul anilor precedenți în sumă de 322,2 mil. lei și au reflectat pierderi în mărime de 3,2 mil. lei apărute în urma erorilor contabile comise la înregistrarea elementelor contabile din anii precedenți, dar depistate și corectate în anul 2018.

Tabelul 11

Analiza structurii și evoluției pasivelor societăților comerciale

Grupe de pasive	01.01.2018		31.12.2018		Abaterea (+/-)	
	Suma, mil.lei	Cota, %	Suma, mil.lei	Cota, %	Suma, mil.lei	p.p.
<i>A</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5=3-1</i>	<i>6=4-2</i>
1. Capital social și suplimentar	3200,1	18,8	3620,8	20,0	+420,7	+1,2
2. Rezerve	5265,5	30,9	5416,5	29,9	+151,0	-1,0
3. Corecții ale rezultatelor anilor precedenți	-	-	-3,2	-	-3,2	-
4. Profit nerepartizat (pierdere neacoperită) al anilor precedenți	934,5	5,5	612,3	3,3	-322,2	-2,2
5. Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	-	-	431,9	2,4	+431,9	+2,4
6. Alte elemente de capital propriu	726,9	4,3	787,9	4,4	+61,0	+0,1
Total capital propriu, din care:	10127,0	59,5	10866,2	60,0	+739,2	+0,5
<i>S.R.L. „Arena Națională”</i>	-	-	418,7	-	+418,7	-
1. Credite bancare pe termen lung	353,1	2,1	512,0	2,8	+158,9	+0,7
2. Împrumuturi pe termen lung	501,2	2,9	577,4	3,2	+76,2	+0,3
3. Datorii pe termen lung privind leasingul financiar	0,4	-	0,8	-	+0,4	-
4. Alte datorii pe termen lung	3452,3	20,3	3457,5	19,1	+5,2	-1,2
Total datorii pe termen lung	4307,0	25,3	4547,7	25,1	+240,7	-0,2
1. Credite bancare pe termen scurt	626,5	3,7	455,2	2,5	-171,3	-1,2
2. Datorii comerciale	1508,0	8,9	1634,4	9,0	+126,4	+0,1
3. Datorii față de părțile afiliate	1,0	-	1,5	-	+0,5	-
4. Avansuri primite curente	144,0	0,8	144,5	0,8	+0,5	-
5. Datorii față de personal	78,1	0,5	79,8	0,5	+1,7	-
6. Datorii privind asigurările sociale și medicale	18,2	0,1	18,0	0,1	-0,2	-
7. Datorii față de buget	56,3	0,3	40,2	0,2	-16,1	-0,1

Grupe de pasive	01.01.2018		31.12.2018		Abaterea (+/-)	
	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	p.p.
8. Venituri anticipate curente	31,6	0,2	25,9	0,2	-5,7	-
9. Datorii față de proprietari	13,6	0,1	111,6	0,6	+98,0	+0,5
10. Provizioane curente	58,0	0,3	108,2	0,6	+50,2	+0,3
11. Alte datorii curente	44,2	0,3	67,4	0,4	+23,2	+0,1
Total datorii curente, din care:	2579,5	15,2	2686,7	14,9	+107,2	-0,3
<i>S.R.L. „Arena Națională”</i>	-	-	101,9	-	+101,9	-
Total pasive, din care:	17013,5	100	18100,6	100	+1087,1	x
<i>S.R.L. „Arena Națională”</i>	-	-	520,6	-	+520,6	-

* - includ și datorii al căror termen de achitare nu a parvenit

Este de remarcat că 56,6% din majorarea capitalului propriu al societăților comerciale se datorează constituirii în anul 2018 a S.R.L. „Arena Națională”, care la situația din 31.12.2018 a înregistrat capital propriu în mărime de 418,7 mil. lei.

La fel, este de remarcat că, la finele anului 2018, capitalul social și suplimentar al societăților comerciale potrivit situațiilor financiare ale entităților, a constituit 3620,8 mil. lei, din care capitalul social reprezintă 3195,9 mil. lei (sau 88,3%) și este cu 419,8 mil. lei mai mare comparativ cu începutul anului 2018. Similar se atestă că, majorarea capitalului social per total societăți comerciale a fost condiționată în special de constituirea S.R.L. „Arena Națională” în anul 2018. Astfel, majorarea capitalului social al societăților comerciale, cu excepția datelor S.R.L. „Arena Națională”, a constituit doar 0,6 mil. lei față de 01.01.2018.

Suplimentar la cele expuse, se menționează că aproximativ 50,0% din valoarea capitalului propriu al societăților comerciale monitorizate sunt reprezentate de rezerve, care includ capitalul de rezervă, rezervele statutare și alte rezerve. Valoarea rezervelor totale la 31.12.2018 a constituit 5416,5 mil. lei și s-a majorat în perioada de gestiune cu 151,0 mil. lei. În acest context, se evidențiază că cele mai mari rezerve la situația din 31.12.2018 se înregistrează la S.A. „Moldtelecom” (3270,9 mil. lei), S.A. „Termoelectrica” (716,4 mil. lei), S.A. „Metalferos” (332,9 mil. lei), S.A. „RED Nord” (275,5 mil. lei), S.A. „Franzețuța” (228,9 mil. lei), S.A. „Barza Albă” (170,6 mil. lei) etc.

Totodată, se menționează că din numărul total al societăților comerciale, la situația din 31.12.2018, 18 societăți comerciale sau 51,4% înregistrează pierderi neacoperite ale anilor precedenți care în mare parte nu s-au diminuat față de 01.01.2018, inclusiv în condițiile existenței unui volum considerabil de rezerve.

Conform art.46 din Legea nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni, capitalul de rezervă poate fi folosit pentru acoperirea pierderilor societății și/sau la majorarea capitalului ei social. Totodată, pct.18 din Standardul Național de Contabilitate „Capital propriu și datorii” aprobat prin Ordinul Ministrului Finanțelor nr. 118/2013 privind aprobarea Standardelor Naționale de Contabilitate prevede faptul că rezervele se utilizează în baza deciziei organului de conducere împuternicit al entității. Prin urmare, se consideră oportună examinarea de către organele de conducere ale societăților comerciale (adunarea generală a acționarilor/ consiliu/ organul executiv) a *posibilităților de utilizare a unei cote din rezervele acumulate pentru acoperirea pierderilor anilor precedenți, și după caz pentru majorarea capitalului social, prin aprobarea deciziilor corespunzătoare în acest sens.*

Concomitent, se atestă că 20 societăți comerciale sau 57,1% din totalul societăților comerciale monitorizate, au înregistrat o majorare a capitalului propriu în sumă totală de 386,9 mil. lei (din cauza înregistrării în special a profitului net al perioadei de gestiune, majorării rezervelor și/sau altor elemente de capital propriu), iar 1 societate (S.A. „Ceramica-T”) nu înregistrează modificări ale capitalului propriu.

Cele mai considerabile majorări ale capitalului propriu au fost înregistrate de:

- S.A. „Termoelectrica” – cu 180,4 mil. lei;
- S.A. „Moldtelecom” – cu 57,7 mil. lei;
- S.A. „CET-Nord” – cu 35,9 mil. lei;
- S.A. „RED Nord” – cu 25,8 mil. lei.

De altfel, 13 societăți comerciale sau 37,1% din totalul societăților comerciale monitorizate, au înregistrat o *micșorare a capitalului propriu* cu 66,3 mil. lei. Cele mai considerabile diminuări ale capitalului propriu, cauzate preponderent de diminuarea rezervelor, altor elemente de capital propriu, profitului nerepartizat al anilor precedenți, au fost înregistrate de:

- S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” – cu 43,3 mil. lei;
- S.A. Institutul de Cercetări Științifice „Rif-Acvaapararat” – cu 5,7 mil. lei;
- S.A. „Răut” – cu 4,2 mil. lei;
- S.A. „SanfarmPrim” – cu 3,3 mil. lei.

Totodată, se evidențiază că nu poate fi apreciată dinamica capitalului propriu al S.R.L. „Arena Națională”, întrucât societatea a fost constituită în anul 2018 și înregistrează capital propriu doar la 31.12.2018.

Suplimentar, se menționează că nici una din societățile comerciale monitorizate nu a înregistrat, atât la 01.01.2018, cât și la 31.12.2018, valoare negativă a capitalului propriu. Cu toate acestea, la sfârșitul anului 2018, din numărul total al societăților comerciale, 4 societăți comerciale (S.A. „Drumuri Strășeni”, S.A. „Moldfarm”, S.A. „Ceramica-T” și S.R.L. „IT-Cafe”) au înregistrat un capital propriu (patrimoniu net/active nete) mai mic decât capitalul social, întrucât acestea înregistrează pierderi neacoperite ale anilor precedenți semnificative. În contextul dat, se remarcă:

- potrivit art.39 al Legii nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni, valoarea activelor nete ale societății pe acțiuni nu poate fi mai mică decât mărimea capitalului ei social. Dacă, la expirarea a 3 ani financiari consecutivi, *cu excepția primului an financiar*, valoarea activelor nete ale societății, potrivit bilanțului anual al societății, va fi mai mică decât mărimea capitalului social, orice acționar al societății este în drept să ceară adunării generale anuale a acționarilor adoptarea uneia din *următoarele hotărâri*: cu privire la reducerea capitalului social; cu privire la majorarea valorii activelor nete prin efectuarea de către acționarii societății a unor aporturi suplimentare în modul prevăzut de statutul societății; cu privire la dizolvarea societății; cu privire la transformarea societății în altă formă juridică de organizare;

- potrivit art.35 al Legii nr.135/2007 privind societățile cu răspundere limitată, societatea este obligată să-și reducă capitalul social dacă la expirarea celui de-al doilea an și a fiecărui an financiar următor, valoarea activelor nete ale societății este mai mică decât capitalul social și asociații nu acoperă pierderile survenite. În cazul menționat, adunarea generală a asociaților este obligată să decidă reducerea capitalului social până la mărimea capitalului social efectiv vărsat sau până la valoarea activelor nete determinată în conformitate cu prevederile legale. În cazul în care, în urma reducerii valorii activelor nete, aceasta va fi sub cuantumul minim al capitalului social stabilit de legislație, asociații sînt obligați să lichideze societatea, dacă nu vor acoperi pierderile.

În acest context, se evidențiază că societățile comerciale S.A. „Drumuri Strășeni”, S.A. „Moldfarm”, S.A. „Ceramica-T” și S.R.L. „IT-Cafe” înregistrează depășirea capitalului social față de capitalul propriu atât la 01.01.2018, cât și la 31.12.2018, ceea ce poate crea dificultăți în desfășurarea activității economice normale a entităților, dacă nu se vor întreprinde acțiuni de redresare. Respectiv, anumite măsuri cu privire la activitatea ulterioară a societăților prenotate sunt necesare de întreprins pentru a diminua riscurile fiscale aferente.

Reieșind din cele expuse, se menționează că *rentabilitatea capitalului propriu (rentabilitatea financiară)* înregistrată de către societățile comerciale în 2018 (*raportul dintre profitul net/valoarea*

medie a capitalului propriu) a constituit per ansamblu 4,11%, ceea ce semnifică faptul că la 1 leu capital propriu, în anul 2018, s-au obținut de către societățile comerciale 4,11 bani profit net.

Analiza indicatorilor de rezultat. Potrivit situației de profit și pierdere, se atestă că în anul 2018 societățile comerciale au înregistrat per total un profit brut în mărime de 1392,8 mil. lei și este cu 201,8 mil. lei mai mare comparativ cu valoarea aferentă anului 2017, întrucât a avut loc majorarea veniturilor din vânzări (cu 1331,5 mil. lei) superior majorării costului vânzărilor (cu 1129,7 mil. lei).

Tabelul 12

Analiza indicatorilor de rezultat a societăților comerciale

Nr. d/o	Indicatori	2017, mil. lei	2018, mil. lei	Devierea, +/- mil. lei
1.	Venituri din vânzări	13031,8	14363,3	+1331,5
2.	Costul vânzărilor	11840,8	12970,5	+1129,7
3.	Pofitul brut	1191,0	1392,8	+201,8
4.	Alte venituri din activitatea operațională	170,0	235,0	+65,0
5.	Cheltuieli de distribuire	423,0	437,0	+14,0
6.	Cheltuieli administrative	424,0	436,2	+12,2
7.	Alte cheltuieli din activitatea operațională	187,9	288,5	+100,6
8.	Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere)	326,1	466,1	+140,0
9.	Rezultatul din alte activități: profit (pierdere)	111,1	26,5	-84,6
10.	Profit (pierdere) pînă la impozitare	437,2	492,6	+55,4
11.	Cheltuieli privind impozitul pe venit	64,7	60,7	-4,0
12.	Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	372,5	431,9	+59,4

Din numărul societăților comerciale monitorizate, 20 societăți au înregistrat o majorare a veniturilor din vânzări cu 1546,6 mil. lei, 11 societăți comerciale au înregistrat în anul 2018 o micșorare a veniturilor din vânzări cu 215,0 mil. lei, iar 4 societăți nu înregistrează atît în anul 2017, cît și în anul 2018, venituri din vânzări.

Cele mai mari majorări ale veniturilor din vânzări s-au înregistrat la S.A. „EnergoCom” - cu 695,8 mil. lei, S.A. „Termoelectrica” - 190,0 mil. lei, S.A. „Metalferos” - cu 157,2 mil. lei.

De altfel, cele mai mari diminuări ale veniturilor din vânzări în raport cu anul 2017, se înregistrează la S.A. „Moldtelecom” - cu 70,5 mil. lei, S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” - cu 52,5 mil. lei, S.A. „Franzeluța” - cu 28,2 mil. lei și S.A. „SanfarmPrim” - cu 22,5 mil. lei.

Este de remarcat că, micșorarea veniturilor din vânzări atrage după sine diminuarea taxei pe valoarea adăugată încasată în bugetul de stat și prezintă un *risc fiscal pentru bugetul public național*.

Concomitent, în perioada anului 2018 societățile comerciale au înregistrat cheltuieli din activitatea operațională în valoare de 1161,7 mil. lei, acestea fiind cu 126,8 mil. lei mai mari în raport cu perioada anului 2017. Din totalul cheltuielilor din activitatea operațională ale societăților comerciale, 37,6% le revin cheltuielilor de distribuire (437,0 mil. lei), 37,5% - cheltuielilor administrative (436,2 mil. lei) și 24,9% - altor cheltuieli din activitatea operațională (288,5 mil. lei). Toate tipurile de cheltuieli din activitatea operațională per total societăți comerciale au înregistrat majorări comparativ cu anul 2017.

De asemenea, se remarcă faptul că în 2018 societățile comerciale au înregistrat per total profit din activitatea operațională în mărime de 466,1 mil. lei sau cu 140,0 mil. lei mai mult față de 2017.

În particular, se menționează că din numărul total al societăților comerciale monitorizate, 12 societăți au înregistrat pierderi din activitatea operațională (întrucît cheltuielile din activitatea operațională depășesc veniturile din activitatea operațională), cele mai mari fiind înregistrate de S.A. „Răut” (6,1 mil. lei), S.A. Institutul de Cercetări Științifice „Rif-Acvaapar” (5,0 mil. lei), S.A. „CET-Nord” (3,7 mil. lei), S.R.L. „IT-Cafe” (3,0 mil. lei), S.A. SanfarmPrim” (2,6 mil. lei).

La fel, în anul 2018 societățile comerciale au înregistrat per total profit din alte activități în

mărime de 26,5 mil. lei, dar care s-a diminuat față de anul 2017 cu 84,6 mil. lei.

Respectiv, profitul perioadei de gestiune până la impozitare constituie 492,6 mil. lei comparativ cu 437,2 mil. lei înregistrat în 2017. Prin urmare, având în vedere cheltuielile privind impozitul pe venit, în rezultatul activității economico-financiare, în ansamblu, *societățile comerciale au obținut profit net* în mărime de 431,9 mil. lei comparativ cu profitul în valoare de 372,5 mil. lei aferent anului precedent celui analizat.

Tabelul 13

Situația financiară a societăților comerciale în anii 2017 - 2018

Anul	Numărul entităților economice supuse analizei	Au activat cu pierderi			Au activat cu profit			Rezultatul nul	
		numărul ent. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei	numărul ent. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei	numărul ent. ec.	ponderea, %
A	1	2	3=2/1	4	5	6=5/1	7	8	9
2017	35	9	25,7	51,3	24	68,6	423,8	2	5,7
2018	35	9	25,7	19,4	25	71,4	451,3	1	2,9

Analizând datele tabelului de mai sus, se atestă că mărimea pierderilor nete înregistrate de societățile comerciale cu pierderi, s-a diminuat de la 51,3 mil. lei în 2017 la 19,4 mil. lei în 2018. În același timp *profitul net total* înregistrat de societățile comerciale cu profit s-a majorat de la 423,8 mil. lei în 2017 la 451,3 mil. lei în 2018.

Din numărul total al societăților comerciale ce au obținut profit net în 2018 (25 societăți), 12 societăți sau 48,0% înregistrează *profit net mai mare de 1 milion lei*.

Cele mai mari profituri nete au fost obținute de către:

- S.A. „Termoelectrica” – 185,4 mil. lei;
- S.A. „RED Nord” – 80,5 mil. lei;
- S.A. „Moldtelecom” – 59,0 mil. lei;
- S.A. „Metalferos” – 46,6 mil. lei;
- S.A. „EnergoCom” – 22,1 mil. lei.

Rentabilitatea vânzărilor (profit net/venituri din vânzări) a societăților comerciale care în anul 2018 au înregistrat profit net constituie 3,17%, ceea ce semnifică faptul că societățile respective au obținut în anul de gestiune 3,17 bani profit net la 1 leu venituri din vânzări.

Totodată, din 25 societăți comerciale cu profit net, 13 societăți comerciale sau 52,0%, înregistrează în anul 2018 un profit net mai mic în raport cu valoarea înregistrată în anul 2017, din cauza mai multor factori: diminuarea profitului brut, majorarea cheltuielilor din activitatea operațională, diminuarea profitului din alte activități etc. Cele mai considerabile *micșorări ale profitului net* au fost obținute de:

- S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” – cu 98,0 mil. lei;
- S.A. „RED Nord” – cu 18,8 mil. lei;
- S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova” – cu 9,7 mil. lei.

Deopotrivă, din numărul total al societăților comerciale ce au obținut pierderi nete (9 societăți), 6 societăți comerciale sau 66,7% au generat *pierderi nete mai mari de 1 milion lei*, și anume:

- S.A. Institutul de Cercetări Științifice „Rif-Acvaapararat” – 5,3 mil. lei;
- S.A. „Răut” – 4,3 mil. lei;
- S.R.L. „IT-Cafe” – 3,0 mil. lei;
- S.A. „SanfarmPrim” – 2,5 mil. lei;
- S.A. „Cercul din Chișinău” – 1,7 mil. lei;
- S.A. „Moldova-Film” – 1,2 mil. lei.

De asemenea, 2 societăți comerciale care în anul 2017, au înregistrat profit net în mărime de 2,3 mil. lei, în 2018 au generat pierderi nete în mărime de 7,8 mil. lei (cauzată inclusiv de diminuarea

veniturilor din vânzări și prin urmare a profitului brut, generarea pierderilor din activitatea operațională etc.), fapt ce semnaleză o înrăutățire a activității economico-financiare la entitate.

Tabelul 14

Societățile comerciale cu pierdere netă în anul 2018 și profit net înregistrat în anul 2017

mil. lei

Nr. d/o	Denumirea societății	Profit net, anul 2017	Pierdere netă, anul 2018	Diferența
1.	S.A. Institutul de Cercetări Științifice „Rif-Acvaaparar”	0,6	(5,3)	-5,9
2.	S.A. „SanfarmPrim”	1,7	(2,5)	-4,2

Prin urmare, raportul dintre pierderea netă a societăților comerciale care în 2018 generează pierderi nete și veniturile din vânzări obținute de acestea, constituie aproximativ 16,31%, ceea ce semnifică faptul că, societățile respective generează 16,31⁵ bani pierdere netă la 1 leu venituri din vânzări.

În același timp, se constată că, 3 societăți comerciale care în anul 2017, au înregistrat pierdere netă în mărime de 40,6 mil. lei, în anul 2018 au generat profit net în mărime de 2,4 mil. lei, din care: S.A. „CET - Nord” (40,4 mil. lei pierderi nete în anul 2017; 2,0 mil. lei profit net în anul 2018).

Analiza creanțelor și datoriilor. La finele anului 2018, creanțele societăților comerciale constituie 3576,8 mil. lei acestea fiind cu 539,0 mil. lei mai mari față de începutul anului 2018. Creanțele curente constituie 84,1% sau 3007,0 mil. lei din total creanțe și s-au majorat în raport cu începutul anului 2018 cu 541,8 mil. lei. Majorarea respectivă se explică prin majorarea creanțelor comerciale, avansurilor acordate curente și a altor creanțe curente.

Creanțele pe termen lung, inclusiv avansurile pe termen lung constituie 15,9% din total creanțe sau 569,8 mil. lei, ceea ce reprezintă cu 2,8 mil. lei mai puțin față de valoarea înregistrată la începutul anului 2018.

Cele mai mari creanțe s-au înregistrat la: S.A. „Termoelectrica” (2064,2 mil. lei), S.A. „EnergoCom” (330,8 mil. lei) și S.A. „Moldtelecom” (199,8 mil. lei).

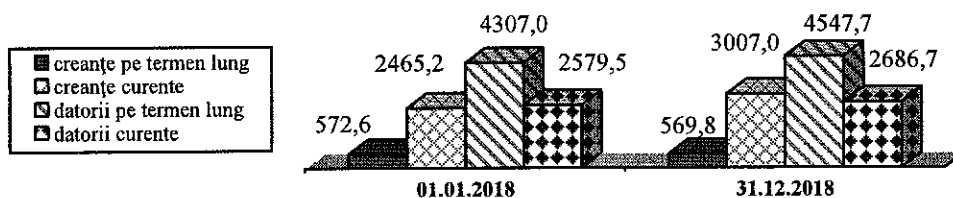

Figura 2. Evoluția creanțelor și datoriilor societăților comerciale în perioada anului 2018, mil. lei

De asemenea, se atestă că pe parcursul anului 2018, conform situațiilor financiare, datoriile societăților comerciale s-au majorat per total cu 347,9 mil. lei și constituie 7234,4 mil. lei, din cauza majorării atât a datoriilor pe termen lung cât și a datoriilor curente.

Ponderea datoriilor pe termen lung în totalul datoriilor societăților este de 62,9% (sau 4547,7 mil. lei). Datoriile pe termen lung s-au majorat în perioada de gestiune cu 240,7 mil. lei, ca rezultat al creșterii considerabile a creditelor bancare pe termen lung cu 158,9 mil. lei și a împrumuturilor pe termen lung cu 76,2 mil. lei. Din totalul datoriilor pe termen lung, creditele bancare pe termen lung constituie 512,0 mil. lei sau 11,3%, împrumuturile pe termen lung - 577,4 mil. lei sau 12,7%, iar alte datorii pe termen lung - 3457,5 mil. lei sau 76,0 la sută.

⁵ Din calculul acestui indicator au fost excluse datele S.R.L. „Arena Națională”, deoarece entitatea nu a demarat activitatea economică și nu a înregistrat venituri din vânzări în anul 2018.

De remarcat, că o pondere a altor datorii pe termen lung este deținută de terenurile societăților, primite în gestiune economică (folosință) și care, conform Standardelor Naționale de Contabilitate și Planului general de conturi contabile, se înregistrează la compartimentul „Alte datorii pe termen lung”.

La fel, se atestă că societățile comerciale înregistrează o sumă ne semnificativă comparativ cu celelalte datorii pe termen lung, la compartimentul „Datorii pe termen lung privind leasingul financiar” - 0,8 mil. lei.

Datoriile curente ale societăților comerciale s-au majorat, per ansamblu, cu 107,2 mil. lei față de începutul anului 2018 și la data raportării constituie 2686,7 mil. lei sau 37,1% din totalul datoriilor societăților comerciale. Această majorare a fost condiționată în special de majorarea datoriilor comerciale cu 126,4 mil. lei, a datoriilor față de proprietari - cu 98,0 mil. lei, a provizioanelor curente - cu 50,2 mil. lei și a altor datorii curente - cu 23,2 mil. lei.

În componența datoriilor curente au fost înregistrate și reduceri valorice, din care: creditele bancare pe termen scurt s-au redus cu 171,3 mil. lei, iar datoriile față de buget - cu 16,1 mil. lei.

Cele mai considerabile majorări/diminuări ale datoriilor totale ale societăților comerciale comparativ cu 01.01.2018 sunt reflectate în tabelul de mai jos.

Tabelul 15

Cele mai considerabile majorări și diminuări ale datoriilor societăților comerciale în anul 2018

mil. lei

Nr. d/o	Majorări a datoriilor comparativ cu 01.01.2018		Nr. d/o	Diminuări a datoriilor comparativ cu 01.01.2018	
	Denumirea entității	Valoarea majorării		Denumirea entității	Valoarea diminuării
1.	S.A. „EnergoCom”	232,9	1.	S.A. „Moldtelecom”	177,0
2.	S.A. „CET-Nord”	82,6	2.	S.A. „RED Nord”	63,0
3.	S.A. „Termoelectrica”	50,1	3.	S.A. „Franzețuța”	14,9
4.	S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova”	44,1	4.	S.A. „Drumuri Cimișlia”	4,7
5.	S.A. „Loteria Națională a Moldovei”	32,2	5.	S.A. „Metalferos”	4,5

De menționat, că S.R.L. „Arena Națională” la situația din 31.12.2018 înregistrează datorii față de proprietari (fondator) în mărime de 101,9 mil. lei.

În rezultatul analizei situațiilor financiare, la 5 societăți comerciale sau 14,3% din totalul societăților monitorizate (S.A. „CET-Nord”, S.A. „Moldtelecom”, S.R.L. „Arena Națională” (întrucât societatea nu înregistrează la moment activitate economică), S.A. „Cercul din Chișinău” și S.R.L. „IT-Cafe”) s-a constatat că la situația din 31.12.2018 *datoriile curente depășesc activele circulante*, fapt care poate genera dificultăți în activitatea agenților economici, dacă această situație rămîne neschimbată, or în acest caz urmează a fi întreprinse măsuri țintite spre diminuarea datoriilor curente, inclusiv prin reeșalonare, precum și măsuri orientate spre impulsivarea activității societăților, încheiere de noi contracte, atragere de noi clienți, ceea ce va aduce plus valoare activității societăților comerciale. Pentru S.R.L. „Arena Națională” anul 2018 este anul constituirii, în care nu a înregistrat activitate economică, respectiv acest indicator urmează a fi analizat ulterior demarării activității propriu-zise pentru aprecierea obiectivă a acestuia.

Reieșind din cele analizate, se constată necesitatea supravegherii continue a activității tuturor societăților comerciale cu cota statului pentru a asigura administrarea eficientă a activității lor; menținerea costurilor și cheltuielilor la un nivel optim; monitorizarea riguroasă a creanțelor entităților și întreprinderea măsurilor cuvenite în vederea recuperării acestora pentru a nu admite creanțe compromise; monitorizarea nivelului de îndatorare a entităților și de management al datoriilor înregistrate etc.

I.III. Rezultatele monitoringului financiar al activității întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, aflate în procedură de insolvență/ lichidare

Conform informației incluse la 01.01.2019 în Registrul Patrimoniului Public ținut de Agenția Proprietății Publice, din Lista totală a întreprinderilor de stat, 29 întreprinderi de stat se află în procedură de insolvență/ lichidare. Din numărul total al întreprinderilor de stat în procedură de insolvență/ lichidare, 15 întreprinderi au prezentat situațiile financiare Biroului Național de Statistică, în modul stabilit. Este de remarcat că Î.S. „Pentru exploatarea clădirilor” aflată în procedură de lichidare conform datelor Agenției Proprietății Publice, a prezentat situațiile financiare organului statistic, dar acestea nu includ indicatori economici la situația din 31.12.2018 având în vedere prevederile Hotărârii Guvernului nr. 980/2017 cu privire la reorganizarea unor persoane juridice, prin care s-a dispus reorganizarea prin absorbție a întreprinderii de stat cu Instituția publică „Direcția generală pentru administrarea clădirilor Guvernului Republicii Moldova”. Respectiv, pentru a nu denatura datele și a aprecia corect evoluția indicatorilor economici, indicatorii Î.S. „Pentru exploatarea clădirilor” înregistrați la 01.01.2018 nu au fost incluși în analiză. Astfel, datele din tabelul 16 nu includ indicatorii Î.S. „Pentru exploatarea clădirilor” a cărui patrimoniu a fost transmis instituției publice prenotate, dar care la situația din 01.01.2019 nu a fost radiată din Registrul Patrimoniului Public.

Corespunzător, din Lista totală a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, 20 societăți comerciale se află în procedură de insolvență/ lichidare. Din numărul total al societăților comerciale în procedură de insolvență/ lichidare, 8 societăți au prezentat situațiile financiare Biroului Național de Statistică, în modul stabilit.

Prin urmare, în tabelul 16, a fost prezentată o sistematizare a principalilor indicatori economici înregistrați de către entitățile economice aflate în procedură de insolvență/ lichidare, care au prezentat situațiile financiare în modul stabilit.

Tabelul 16

Indicatorii economici generalizați aferenți activității întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, aflate în procedură de insolvență/ lichidare

mil. lei

Total	Întreprinderi de stat (14)			Societăți comerciale (8)			TOTAL
	01.01.2018	31.12.2018	abaterea	01.01.2018	31.12.2018	abaterea	la 31.12.2018
1	2	3	4=3-2	5	6	7=6-5	
Active	435,2	447,7	+12,5	273,9	281,6	+7,7	729,3
Capital propriu	59,9	74,1	+14,2	(75,4)	(80,8)	+(-5,4)	(6,7)
Capital social și suplimentar	267,7	267,7	-	119,1	119,1	-	386,8
Creanțe (pe termen lung și curente)	231,8	253,1	+21,3	40,3	46,6	+6,3	299,7
Datorii (pe termen lung, curente)	375,3	373,6	-1,7	349,3	362,4	+13,1	736,0
Venituri din vânzări (2017/2018)	93,3	86,0	-7,3	74,3	28,9	-45,4	114,9
Costul vânzărilor (2017/2018)	66,8	54,5	-12,3	67,8	18,5	-49,3	73,0
Cheltuieli din activitatea operațională, alte decât costul vânzărilor (2017/2018)	21,6	17,8	-3,8	21,8	16,7	-5,1	34,5
Rezultat total: profit net (pierderi nete) (2017/2018), din care:	5,7	14,2	+8,5	(11,0)	(5,4)	-(+5,6)	8,8
Cu profit	15,4	18,6	+3,2	0,2	-	-0,2	18,6
Cu pierderi	(9,7)	(4,4)	+(5,3)	(11,2)	(5,4)	-(+5,8)	(9,8)

Astfel, se menționează că, potrivit situațiilor financiare ale întreprinderilor de stat și societăților comerciale aflate în procedură de insolvență/ lichidare:

1. cele mai mari active, la situația din 31.12.2018, sunt înregistrate de Î.S. interrațională „Acva-Nord” (196,4 mil. lei), S.A. „Aroma” (159,2 mil. lei), S.A. „Uzina de mașini de salubritate din Fălești” (52,9 mil. lei), Î.S. „Moldresurse” (46,2 mil. lei), S.A. „Vinuri Ialoveni” (44,5 mil. lei);

2. din 14 întreprinderi analizate 6 întreprinderi (sau 42,9%) au înregistrat atât la 01.01.2018 cât și la 31.12.2018 *capital propriu (active nete) negativ*, cu excepția Î.S. „Stațiunea tehnologico-experimentală „Codru” care înregistrează capital propriu negativ doar la 31.12.2018. Totodată, din 8 societăți comerciale, 3 societăți (sau 37,5%) au înregistrat atât la 01.01.2018 cât și la 31.12.2018 *capital propriu (active nete) negativ*, cel mai mare capital propriu negativ fiind înregistrat de S.A. Combinatul de produse cerealiere „Cereale-Flor” (152,3 mil. lei);

3. *creanțe pe termen lung* sunt înregistrate doar de S.A. „Vinuri Ialoveni” (4,6 mil. lei) și Î.S. Uzina de bijuterii din Chișinău „Giuvaier” (circa 0,2 mil. lei);

4. *cele mai mari creanțe curente*, la situația din 31.12.2018, sunt înregistrate de Î.S. interraională „Acva-Nord” (162,6 mil. lei); Î.S. „Moldresurse” (44,7 mil. lei), S.A. „Aroma” (25,1 mil. lei), Î.S. Serviciul asistență beneficiari la obiectele sociale (12,6 mil. lei);

5. *majoritatea datoriilor* la situația din 31.12.2018, sunt formate din datoriile curente. Cele mai mari datorii curente conform situațiilor financiare sunt înregistrate de Î.S. interraională „Acva-Nord” (118,0 mil. lei – preponderent datorii comerciale și datorii față de buget); Î.S. „Moldresurse” (72,8 mil. lei – preponderent credite bancare pe termen scurt); Î.S. Uzina de bijuterii din Chișinău „Giuvaier” (34,0 mil. lei – în mare parte datorii față de buget). La societățile comerciale, cele mai mari datorii curente sunt înregistrate de S.A. „Aroma” (137,2 mil. lei – preponderent alte datorii curente), S.A. Combinatul de produse cerealiere „Cereale-Flor” (131,4 mil. lei – preponderent datorii comerciale), S.A. „Vinuri Ialoveni” (43,2 mil. lei – în mare parte alte datorii curente). S.A. Combinatul de produse cerealiere „Cereale-Flor” înregistrează cele mai mari datorii pe termen lung (27,5 mil. lei – alte datorii pe termen lung);

6. în anul 2018, din 14 întreprinderi de stat și 8 societăți comerciale, 5 întreprinderi și corespunzător 4 societăți *nu înregistrează venituri din vânzări*;

7. *cele mai mari venituri din vânzări* în anul 2018 sunt înregistrate de Î.S. interraională „Acva-Nord” (50,7 mil. lei), S.A. „Aroma” (23,8 mil. lei) și Î.S. „Stațiunea didactică experimentală „Chetrosu” (10,4 mil. lei);

8. din 14 întreprinderi analizate 7 întreprinderi de stat (sau 50,0%) au înregistrat pierderi din activitatea operațională. La fel se atestă că, toate societățile comerciale aflate în procedură de insolvență/ lichidare analizate în anul 2018 înregistrează pierderi din activitatea operațională;

9. în anul 2018, din 14 întreprinderi de stat, 6 întreprinderi de stat înregistrează pierderi nete, 7 întreprinderi de stat – profit net, iar 1 întreprindere de stat nu înregistrează nici un rezultat financiar (brut, operațional, net) și anume Î.S. Centrul analitic informațional „Analitinform”. De altfel, se atestă că 3 întreprinderi de stat care în anul 2017 au înregistrat pierderi, în anul 2018 înregistrează profit. În același timp, toate societățile comerciale înregistrează în anul 2018 pierderi nete, din care 3 societăți comerciale în anul 2017 au înregistrat profit net.

10. *cele mai mari pierderi nete* sunt înregistrate de S.A. „Uzina de mașini de salubritate din Fălești” (2,2 mil. lei), Î.S. „Mina de piatră Mileștii Mici” (1,7 mil. lei), Î.S. „Stațiunea tehnologico-experimentală „Codru” (1,5 mil. lei) și S.A. „Aroma” (1,3 mil. lei). De altfel, *cele mai mari profituri nete* sunt înregistrate de Î.S. interraională „Acva-Nord” (15,0 mil. lei) și Î.S. „Stațiunea didactică experimentală „Chetrosu” (2,3 mil. lei).

Concomitent, se menționează că, potrivit datelor privind *fluxul și soldul împrumuturilor interne*, generalizată în temeiul Regulamentului privind raportarea datoriei sectorului public, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1136/2007 cu privire la unele măsuri de executare a Legii nr.419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, întreprinderile de stat și societățile comerciale aflate în procedură de insolvență/ lichidare, care au contractat credite de la băncile comerciale pe o perioadă de un an și mai mare, au înregistrat în total, la situația din

31.12.2018, un sold al împrumuturilor în volum de 169,38 mil. lei, din care 163,18 mil. lei constituie stocul de arierate - suma restantă ce nu a fost achitată conform contractelor încheiate.

Tabelul 17

Informația privind soldul împrumuturilor interne, la situația din 31.12.2018, ale întreprinderilor de stat și societăților comerciale aflate în procedură de insolabilitate/ lichidare

mil. lei

Nr. d/o	Debitorul	Sold la 31.12.2017, mil. lei	Sold la 31.12.2018, mil. lei	Abaterea	Stoc de arierate, mil. lei
1.	S.A. „Aroma” (procedura planului)	79,6	78,9	-0,7	72,7
2.	Î.S. „Moldresurse”	71,5	71,5	-	71,5
3.	S.A. „Vinuri-Ialoveni”	10,7	10,0	-0,7	10,0
4.	Î.S. Uzina de bijuterii din Chișinău „Giuvaier”	7,16	7,18	+0,02	7,18
5.	Î.S. Stațiunea Didactico-Experimentală „Codrul”	2,0	1,8	-0,2	1,8
	Total	170,96	169,38	-1,58	163,18

La fel, se menționează că, Î.S. Combinatul Vitivinicol „Național-Vin” aflat în procedură de insolabilitate din 2011, dispune de datorii pe împrumuturi recreditate din surse externe față de Ministerul Finanțelor, în mărime de 1,2 mil. dolari SUA (sold cu termen expirat).

Suplimentar, se menționează că conform datelor Serviciului Fiscal de Stat, în anul 2018, entitățile cu capital integral sau majoritar de stat aflate în procedură de insolabilitate/lichidare au efectuat *achitări la bugetul public național* în cuantum total de 43,2 mil. lei, din care: achitățile efectuate de întreprinderile de stat - 15,2 mil. lei și achitățile efectuate de către societățile comerciale - 28,0 mil. lei.

Tabelul 18

Sinteza achitărilor și datoriilor entităților cu capital integral sau majoritar de stat aflate în procedură de insolabilitate/ lichidare, față de bugetul public național

mil. lei

Tipul entității	ACHITĂRI, în anul 2018					DATORII, la 31.12.2018				
	bugetul de stat	bugetul unităților administrativ-teritoriale	bugetul asigurărilor sociale de stat	fondul de asigurare obligatorie de asistență medicală	Total	bugetul de stat	bugetul unităților administrativ-teritoriale	bugetul asigurărilor sociale de stat	fondul de asigurare obligatorie de asistență medicală	Total
Întreprinderi de stat	5,1	3,3	5,4	1,4	15,2	29,5	8,3	0,7	1,9	40,4
Societăți comerciale	22,0	1,2	3,7	1,1	28,0	13,1	1,7	0,8	0,7	16,3
TOTAL	27,1	4,5	9,1	2,5	43,2	42,6	10,0	1,5	2,6	56,7

În același timp, se atestă că, la situația din 31.12.2018, întreprinderile de stat și societățile comerciale prenotate aveau înregistrate *datorii privind impozitele și taxele* față de bugetul public național în mărime totală de 56,7 mil. lei, inclusiv: datorii ale întreprinderilor de stat - 40,4 mil. lei și datorii ale societăților comerciale - 16,3 mil. lei. Cele mai mari datorii s-au înregistrat la: Î.S. interraională „Acva-Nord” - 25,5 mil. lei, Î.S. „Combinatul de produse alimentare din Bălți” - 11,2 mil. lei, S.A. „Cereale-Flor” - 13,7 mil. lei.

II. Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare în semestrul I, 2019 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat

La situația din 30.06.2019, în Registrul patrimoniului public ținut de către Agenția Proprietății Publice, sunt incluse 215 întreprinderi de stat, cu capital social în mărime de 5932,5 mil. lei și 83 societăți comerciale cu capital de stat, capitalul social al cărora este în mărime de 5372,5 mil. lei, din care proprietatea statului - 4235,3 mil. lei sau 78,8 la sută. Din numărul total al societăților

comerciale, 62 societăți dețin capital integral sau majoritar de stat, capitalul social al cărora este în mărime de 3866,9 mil. lei, din care proprietatea statului – 3731,6 mil. lei sau 96,5 la sută.

Tabelul 1

Informația consolidată privind numărul întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital de stat conform Registrului patrimoniului public, la 30.06.2019

	I.S.		S.C.					
	Unități	Capital social (mil.lei)	Cu cota (partea socială a) statului în capitalul social			din care cu cota (partea socială a) statului mai mare de 50%		
			Unități	Capital social (mil.lei)		Unități	Capital social (mil.lei)	
				Total	inclusiv cota (partea socială a) statului		Total	inclusiv cota (partea socială a) statului
Total conform Registrului patrimoniului public	215	5932,5	83	5372,5	4235,3	62	3866,9	3731,6
<i>din care:</i>								
- pe teritoriul Ucrainei	4	26,9	-	-	-	-	-	-
- în procedura lichidării sau insolvenței	28	400,9	32	575,7	358,5	19	417,9	329,9
- nu desfășoară activitate dar sunt înregistrate la I.P. „Agenția Servicii Publice”	23	23,2	9	6,1	3,4	7	4,6	3,3
Incluse în Lista monitorizată de MF în semestrul I, 2019, din care:	160	5481,5	-	-	-	36	3444,4	3398,4
- nu au prezentat rapoartele statistice la BNS	12	12,4	-	-	-	4	57,2	48,9
Total supuse monitoringului financiar în semestrul I, 2019	148	5469,1	-	-	-	32	3387,2	3349,5

În perioada analizată, au fost supuse monitorizării financiare de facto 148 întreprinderi de stat și 32 societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, inclusiv 16 societăți comerciale cu capital integral de stat, care au prezentat rapoartele statistice trimestriale Biroului Național de Statistică atât pentru trimestrul I cât și pentru trimestrul II, 2019.

Tabelul 2

Informația consolidată a principalilor indicatori financiari ai întreprinderilor de stat și societăților comerciale în 6 luni ale anului 2019, conform bazei comparabile, mil. lei

Indicatori	Întreprinderi de stat			Societăți comerciale		
	sem. I, 2018	sem. I, 2019	abaterea	sem. I, 2018	sem. I, 2019	abaterea
Venituri din vânzări	1900,2	2011,8	+111,6	6889,3	7875,9	+986,6
Costuri și cheltuieli	2022,2	2028,6	+6,4	4081,0	4000,1	-80,9
Rezultat total: profit (pierderi), din care:	21,5	93,1	+71,6	467,2	389,0	-78,2
ÎS/SC cu profit	143,7	160,8	+17,1	481,4	511,3	+29,9
ÎS/SC cu pierderi	-122,2	-67,7	+54,5	-14,2	-122,3	-108,1
Achitățile impozitelor și taxelor în BPN	673,9	551,0	-122,9	659,2	551,0	-108,2
Datorii față de BPN, la 30.06.2019	58,7	76,8	+18,1	42,4	18,2	-24,2
Dividende/defalcări încasate din profitul net obținut în 2018 (la situația din 12.11.2019)	41,84 mil. lei (106,3% executare față de planul rectificat)			93,63 mil. lei (102,1% executare față de planul rectificat)		

La studierea rezultatelor monitoringului financiar al întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, pentru semestrul I, 2019, urmează a se ține cont de faptul că, unele din întreprinderile de stat și societățile comerciale nu au fost supuse monitorizării financiare pentru rezultatele semestrului I al anului 2018. În acest sens, întru neadmiterea distorsionării datelor, evoluția veniturilor din vânzări, a costurilor și cheltuielilor și a profitului (pierderilor) va fi analizată luând în calcul baza comparabilă a entităților, ce nu include, la totalul generalizat al indicatorilor, valoarea indicatorilor întreprinderilor de stat și societăților comerciale, care în perioada similară a anului 2018, nu au prezentat Biroului Național de Statistică raportul

„Cercetare statistică trimestrială Nr. 5-CI „Consumurile și cheltuielile întreprinderii” (pentru trimestrul I și/sau pentru trimestrul II, 2018).

Concomitent, se evidențiază că, pentru perioada de analiză a semestrului I, 2019, Î.S. „Izomer” și S.A. „Drumuri Ialoveni” la fel nu au fost supuse monitoringului financiar, întrucât întreprinderea de stat nu a prezentat raportul statistic prenotat pentru trimestrul I, 2019, iar societatea pe acțiuni - pentru trimestrul II, 2019, motiv din care nu poate fi apreciată la justa valoare activitatea acestor entități în 6 luni, 2019.

Mărimea veniturilor, dinamica veniturilor din vânzări. Conform datelor cumulative ale raportului generalizat „Cercetare statistică trimestrială Nr. 5-CI „Consumurile și cheltuielile întreprinderii”, se atestă că *întreprinderile de stat* au înregistrat în semestrul I al anului 2019 venituri totale în cuantum de 2109,3 mil. lei, inclusiv:

- venituri din vânzări - 2015,6 mil. lei,
- alte venituri din activitatea operațională - 93,7 mil. lei.

Potrivit bazei comparabile, valoarea veniturilor din vânzări înregistrate de întreprinderile de stat este cu 111,6 mil. lei mai mare față de semestrul I al anului 2018. Majorarea respectivă a fost generată în mare parte de creșterea, cu peste 1,0 mil. lei, a veniturilor din vânzări a 20 întreprinderi de stat, cele mai considerabile majorări fiind reflectate în tabelul 3.

În particular, din numărul total al întreprinderilor de stat, conform bazei comparabile, la 62 întreprinderi de stat, veniturile din vânzări s-au majorat cu 202,1 mil. lei, iar la 79 întreprinderi de stat, veniturile din vânzări s-au micșorat cu 90,6 mil. lei. Alte 3 întreprinderi de stat nu înregistrează în semestrul I, anii 2018-2019, venituri din vânzări.

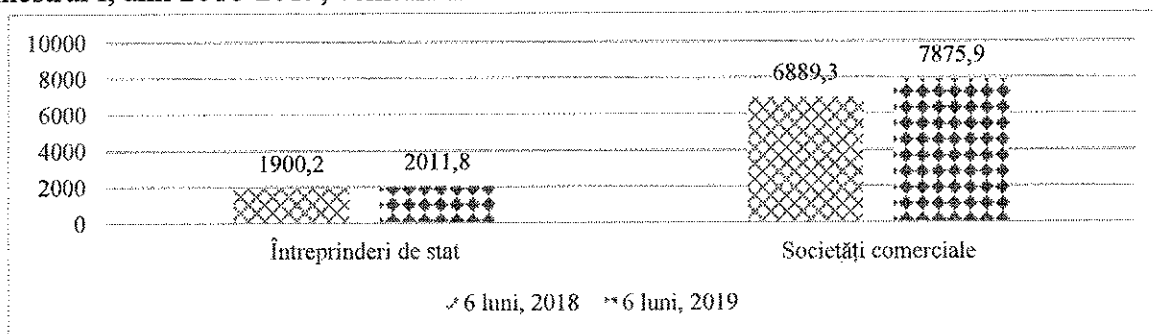

Figura 1. Evoluția în dinamică a veniturilor din vânzări, a întreprinderilor de stat și societăților comerciale, în 6 luni, 2018-2019, conform bazei comparabile, mil. lei

De asemenea, se remarcă că în semestrul I al anului 2019 *societățile comerciale* au înregistrat venituri totale în sumă de 7985,7 mil. lei, inclusiv:

- venituri din vânzări - 7877,0 mil. lei,
- alte venituri din activitatea operațională - 108,7 mil. lei.

Conform bazei comparabile, valoarea veniturilor din vânzări înregistrate de societățile comerciale s-a majorat cu 986,6 mil. lei față de semestrul I, 2018. Majorarea respectivă s-a datorat în mod special creșterii, cu peste 1,0 mil. lei, a veniturilor din vânzări la 11 societăți comerciale, cele mai considerabile venituri înregistrate fiind reflectate în tabelul 3.

Din numărul total al societăților comerciale, conform bazei comparabile, la 14 societăți veniturile din vânzări s-au majorat cu 1180,3 mil. lei, iar la 15 societăți, veniturile din vânzări s-au micșorat cu 193,7 mil. lei. Totodată, se menționează că o societate nu a înregistrat venituri din vânzări în semestrul I, anii 2018-2019.

Întreprinderile de stat și societățile comerciale cu cele mai mari majorări ale veniturilor din vânzări, în perioada semestrului I al anului 2019 (mil. lei)

Nr.	Denumirea agentului economic	Majorarea față de semestrul I, 2018
1.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	62,6
2.	Î.S. „Poșta Moldovei”	50,0
3.	Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești”	28,1
4.	Î.S. Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”	9,3
5.	Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău”	5,4
6.	Î.S. „Moldelectrica”	4,6
7.	Î.S. „Moldaeroservice”	4,2
1.	S.A. „EnergoCom”	746,6
2.	S.A. „Loteria Națională a Moldovei”	342,2
3.	S.A. „RED Nord”	44,1
4.	S.A. „Drumuri Strășeni”	13,9
5.	S.A. „Metalferos”	9,4
6.	S.A. „Drumuri Cahul”	6,8
7.	S.A. „Drumuri Soroca”	6,7

Totodată, din numărul total al întreprinderilor de stat, 21 întreprinderi de stat au înregistrat în semestrul I, 2019, *diminuări ale veniturilor din vânzări mai mari de 1 milion lei*, comparativ cu semestrul I, 2018, dintre acestea evidențiindu-se: Î.S. „Combinatul Poligrafic” (cu 5,5 mil. lei), Î.S. pentru Silvicultură din Călărași (cu 4,5 mil. lei), Î.S. Rezervația Naturală „Pădurea Domnească” (cu 4,1 mil. lei), Î.S. pentru Silvicultură „Edineț” (cu 3,4 mil. lei) și Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” și Î.S. Întreprinderea Editorial-Poligrafică „Știința” (cu 3,0 mil. lei fiecare). Suplimentar, se menționează, că din cele 21 întreprinderi de stat, 4 întreprinderi nu înregistrează venituri din vânzări în semestrul I, 2019, inclusiv Î.S. „Gările și Stațiile Auto” (dat fiind transmiterea în parteneriat public-privat a tuturor activelor și serviciilor de autogară), care în semestrul I, 2018 a înregistrat venituri din vânzări în sumă de 23,5 mil. lei.

Din numărul societăților comerciale monitorizare, micșorarea veniturilor din vânzări cu peste 1,0 mil. lei comparativ cu semestrul I, 2018, s-a înregistrat la 9 societăți, din care la S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” acestea s-au diminuat cu 78,8 mil. lei, la S.A. „Termoelectrica” – cu 54,4 mil. lei, la S.A. „CET-Nord” – cu 23,8 mil. lei și la S.A. „Moldtelecom” – cu 17,8 mil. lei.

Micșorarea veniturilor din vânzări, la entități, comparativ cu perioada corespunzătoare a anului precedent, poate condiționa micșorarea taxei pe valoarea adăugată încasată în bugetul de stat, fapt ce reprezintă un risc fiscal pentru bugetul public național.

În tabelul 4, a fost reflectată dinamica veniturilor din vânzări obținute semestrial, de către entitățile, care la situația din 31.12.2018, au înregistrat cele mai considerabile volume de active.

Tabelul 4

Analiza dinamicii veniturilor din vânzări la unele întreprinderi de stat și societăți comerciale, în perioada semestrului I, anii 2015-2019 (mil. lei)

Nr. d/o	Denumirea întreprinderii	Semestrul I, 2015	Semestrul I, 2016	Semestrul I, 2017	Semestrul I, 2018	Semestrul I, 2019
1.	Î.S. „Moldelectrica”	160,8	278,2	287,9	297,1	301,7
2.	Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău”	128,9	126,0	36,1	153,8	159,2
3.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	528,3	404,8	467,2	435,4	498,0
4.	Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”	19,8	19,9	21,6	28,1	27,2
5.	Î.S. „Poșta Moldovei”	172,7	190,4	192,0	201,8	251,8
1.	S.A. „Moldtelecom”	1122,5	1141,2	894,4	853,2	835,4
2.	S.A. „Termoelectrica”	1462,3	1361,2	1441,2	1562,5	1508,1
3.	S.A. „Red Nord”	-*	-*	-*	334,0	378,1
4.	S.A. „CET-Nord”	146,2	131,3	136,4	181,8	158,0
5.	S.A. „Combinatul de vinuri „Cricova”	52,4	65,8	73,1	92,8	94,9

*cifrele nu au fost menționate întrucât reflectă activitatea S.A. „Red Nord” de până la absorbția S.A. „Red Nord-Vest” și nu sunt comparative cu perioada 2018-2019.

Mărimea și dinamica costurilor și cheltuielilor. Conform datelor cumulate ale raportului generalizat „Cercetare statistică trimestrială Nr. 5-CI „Consumurile și cheltuielile întreprinderii”, se atestă că *întreprinderile de stat* aveau înregistrate costuri și cheltuieli aferente activității în 6 luni, 2019 în sumă de 2034,1 mil. lei. Potrivit bazei comparabile, mărimea costurilor și cheltuielilor înregistrate de întreprinderi este cu 6,4 mil. lei mai mare comparativ cu semestrul I, 2018.

De asemenea, se constată că, *societățile comerciale* supuse monitoringului financiar aveau înregistrate costuri și cheltuieli aferente activității desfășurate în semestrul I al anului 2019 în sumă de 4003,1 mil. lei. Potrivit bazei comparabile, mărimea costurilor și cheltuielilor înregistrate de *societățile comerciale* s-a micșorat cu 80,9 mil. lei față de semestrul I al anului 2018.

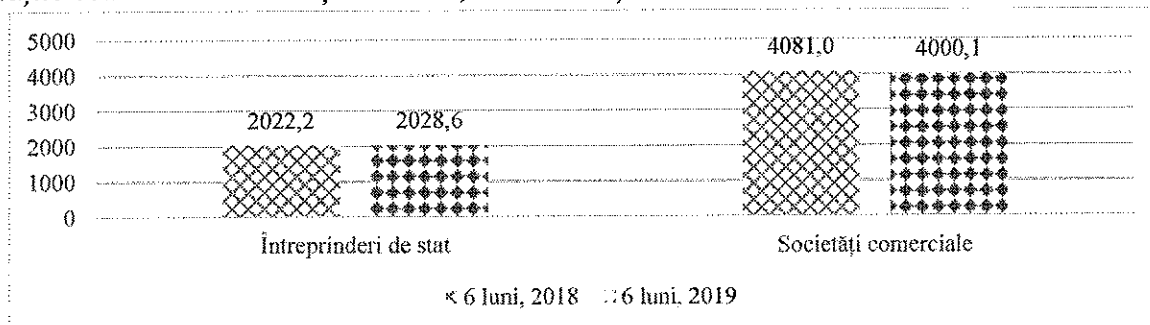

Figura 2. Evoluția în dinamică a costurilor și cheltuielilor întreprinderilor de stat și societăților comerciale, în 6 luni, 2018-2019, conform bazei comparabile, mil. lei

Mărimea, dinamica profitului (pierderilor). În semestrul I, 2019, *întreprinderile de stat* au obținut, per total profit net în mărime de 93,8 mil. lei, sau potrivit bazei comparabile, cu 71,6 mil. lei mai mult față de semestrul I, 2019.

Tabelul 5

Întreprinderile de stat cu cele mai mari profituri și cele mai mari pierderi înregistrate în semestrul I al anilor 2018-2019 (mil. lei)

Nr.	Denumirea agentului economic	Semestrul I, 2018, mil. lei	Semestrul I, 2019, mil. lei	Abaterea, +/- mil. lei
Profit:				
1.	Î.S. „Poșta Moldovei”	9,3	35,3	+26,0
2.	Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești”	0,3	26,1	+25,8
3.	Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA”	8,8	15,3	+6,5
4.	Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău”	10,1	12,7	+2,6
5.	Î.S. „Moldelectrica”	27,9	9,9	-18,0
6.	Î.S. Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”	11,0	4,1	-6,9
Pierderi:				
1.	Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești”	-9,0	-14,1	-5,1
2.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	-68,9	-4,1	+64,8
3.	Î.S. „Sala cu Orgă”	-3,0	-4,1	-1,1
4.	Î.S. Teatrul Republican de Păpuși „Licurici”	-0,6	-2,3	-1,7
5.	Î.S. „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului”	-0,6	-2,2	-1,6
6.	Î.S. „Combinatul de Vinuri de calitate „Mileștii Mici”	-1,6	-1,9	-0,3

Cele mai mari majorări ale profitului comparativ cu semestrul I, 2018 se atestă la Î.S. „Poșta Moldovei” (cu 26,0 mil. lei), Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești” (cu 25,8 mil. lei), Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA” (cu 6,5 mil. lei), în timp ce *cele mai mari diminuări ale profitului* se înregistrează la Î.S. „Moldelectrica” (cu 18,0 mil. lei), Î.S. Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro” (cu 6,9 mil. lei), Î.S. pentru silvicultură „Edineț” (cu 4,1 mil. lei), Î.S. Rezervația Naturală „Pădurea Domnească” (cu 3,9 mil. lei).

Societățile comerciale, în semestrul I al anului 2019, au obținut per total profit net în mărime

de 387,1 mil. lei sau, potrivit bazei comparabile, cu 78,2 mil. lei mai puțin față de semestrul I, 2018.

Tabelul 6

**Societățile comerciale cu cele mai mari profituri și
cele mai mari pierderi obținute în semestrul I al anilor 2018-2019 (mil. lei)**

Nr.	Denumirea agentului economic	Semestrul I, 2018, mil. lei	Semestrul I, 2019, mil. lei	Abaterrea, +/- mil. lei
	Profit:			
1.	S.A. „Termoelectrica”	166,9	226,6	+59,7
2.	S.A. „RED Nord”	56,2	145,8	+89,6
3.	S.A. „Moldtelecom”	100,8	40,4	-60,4
4.	S.A. „Energocom”	8,8	28,9	+20,1
5.	S.A. „Metalferos”	44,1	26,7	-17,4
6.	S.A. „CET-Nord”	14,7	25,0	+10,3
	Pierderi:			
1.	S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”	74,7	-115,6	-190,3
2.	S.A. „Drumuri Soroca”	-2,8	-2,2	+0,6
3.	S.A. „SanfarmPrim”	-1,7	-1,4	+0,3
4.	S.A. „Rif-Acvaaparat”	-3,0	-1,0	+2,0
5.	S.A. „Circul din Chișinău”	-1,5	-0,7	+0,8
6.	S.A. „Drumuri Edineț”	-1,3	-0,5	+0,8

Cele mai mari majorări ale profitului comparativ cu semestrul I, 2018 se atestă la S.A. „RED Nord” (cu 89,6 mil. lei), S.A. „Termoelectrica” (cu 59,7 mil. lei), S.A. „Energocom” (cu 20,1 mil. lei), S.A. „CET-Nord” (cu 10,3 mil. lei), în timp ce cele mai mari diminuări ale profitului se înregistrează la S.A. „Moldtelecom” (cu 60,4 mil. lei), S.A. „Metalferos” (cu 17,4 mil. lei), S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova” (cu 8,5 mil. lei).

Mărimea, dinamica și structura stocurilor. La 30.06.2019, *întreprinderile de stat* dețineau stocuri în mărime de 1095,2 mil. lei, fiind cu 24,4 mil. lei mai mici față de începutul anului 2019. De altfel, la situația din 30 iunie 2019, în contabilitatea *societăților comerciale* au fost înregistrate stocuri în sumă de 1086,8 mil. lei, fiind cu 76,9 mil. lei mai mari față de începutul anului de gestiune.

III. Informația privind datoria întreprinderilor de stat și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, monitorizată în condițiile Legii nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat

Potrivit datelor privind *fluxul și soldul împrumuturilor interne*, la situația din 30.06.2019, întreprinderile de stat și societățile comerciale monitorizate, care au contractat credite de la băncile comerciale pe o perioadă de un an și mai mare, au înregistrat un sold al împrumuturilor în volum de 1022,4 mil. lei, din care 2,7 mil. lei constituie stocul de arierate - suma restantă ce nu a fost achitată conform contractelor încheiate, și anume: întreprinderile de stat – 149,0 mil. lei, din care 2,3 mil. lei reprezintă stocul de arierate, iar societățile comerciale – 873,4 mil. lei, din care 0,4 mil. lei reprezintă stocul de arierate. Dintre cele mai considerabile datorii se evidențiază următoarele:

Nr. d/o	Debitorul	Sold la 30.06.2018, mil. lei	Sold la 30.06.2019, mil. lei	Abaterrea, +/- mil. lei	Stoc de arierate la 30.06.2019, mil. lei
1.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	132,6	138,1	+5,5	-
2.	Î.S. Firma Editorial-Poligrafică „Tipografia Centrală”	9,8	7,0	-2,8	0,2
3.	Î.S. Editura „Universul”	5,2	2,0	-3,2	2,0
4.	Î.S. Combinatul de Vinuri de Calitate „Mileștii Mici”	1,8	0,4	-1,4	0,1
5.	Î.S. „Cartuș”	0,5	1,5	+1,0	-
6.	S.A. „Moldtelecom”	685,2	624,6	-60,6	-
7.	S.A. „Combinatul de Vinuri Cricova”	204,3	217,2	+12,9	-

Nr. d/o	Debitorul	Sold la 30.06.2018, mil. lei	Sold la 30.06.2019, mil. lei	Abaterea, +/- mil. lei	Stoc de arierate la 30.06.2019, mil. lei
8.	S.A. „Franzeļuța”	27,3	16,0	-11,3	-
9.	S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”	-	5,6	+5,6	-
10.	S.A. „Barza Albă”	13,1	4,1	-9,0	-
11.	S.A. „Sanfarm Prim”	5,9	3,7	-2,2	-
12.	S.A. „Răut”	5,1	2,2	-2,9	0,4
TOTAL:		1090,8	1022,4	-68,4	2,7

După cum se observă din datele tabelului de mai sus, cele mai mari împrumuturi interne s-au înregistrat la S.A. „Moldtelecom” – 624,6 mil. lei, S.A. „Combinatul de Vinuri Cricova” – 217,2 mil. lei și Î.S. „Calea Ferată din Moldova” – 138,1 mil. lei.

Concomitent, potrivit datelor privind *fluxul și soldul împrumuturilor externe*, la situația din 30.06.2019, S.A. „Loteria Națională a Moldovei” înregistrează un sold al împrumuturilor externe în sumă de 20,65 mil. lei sau 1,0 mil. EURO.

Adițional, la situația din 30.06.2019:

1. de datorii pe împrumuturi recreditate din surse interne și/sau externe față de Ministerul Finanțelor dispune:

- Î.S. „Moldtranselectro”, în mărime de 37,2 mil. lei și 1,62 mil. dolari SUA, care reprezintă solduri cu termen expirat;
- Î.S. „Moldelectrica”, în mărime de 14,4 mil. dolari SUA și 7,4 mil. EURO;
- Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, în mărime de 4,0 mil. EURO;
- S.A. „Termoelectrica”, în mărime de 29,7 mil. EURO (convertit în dolari SUA la data de 04.03.2019);
- S.A. „CET-Nord”, în mărime de 5,5 mil. EURO.

TOTAL general: 1288,3 mil. lei împrumuturi recreditate, din care circa 37,2 mil. lei și 1,6 mil. dolari SUA reprezintă plăți cu termen expirat.

2. de datorie pe împrumutul extern acordat sub garanția statului dispune Î.S. „Moldtranselectro”, în mărime de 0,86 mil. dolari SUA (15,7 mil. lei) - sold cu termen expirat.

Este de remarcat că, neachitarea obligațiilor față de instituțiile financiare pe creditele interne și externe creează o situație dificilă privind independența financiară a entităților economice. Totodată, neachitarea obligațiilor pe creditele acordate sub garanția statului, precum și cele recreditate generează riscul financiar de stingere a datoriilor din contul surselor bugetului de stat.

IV. Informația privind volumul defalcărilor și dividendelor achitate de întreprinderile de stat și societățile comerciale în bugetul de stat. Venituri din privatizare

Potrivit rectificărilor la Legea bugetului de stat pentru anul 2019 nr.303/2018, adoptate prin Legea nr.112/2019 privind modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2019 nr. 303/2018, pentru rezultatele obținute în anul 2018 de către întreprinderile de stat și societățile comerciale cu capital de stat, au fost prevăzute venituri ce urmează a fi încasate în anul 2019 la bugetul de stat sub formă de defalcări și dividende în sumă de 39,365 mil. lei și respectiv, 91,700 mil. lei (total prognozat – 131,065 mil. lei).

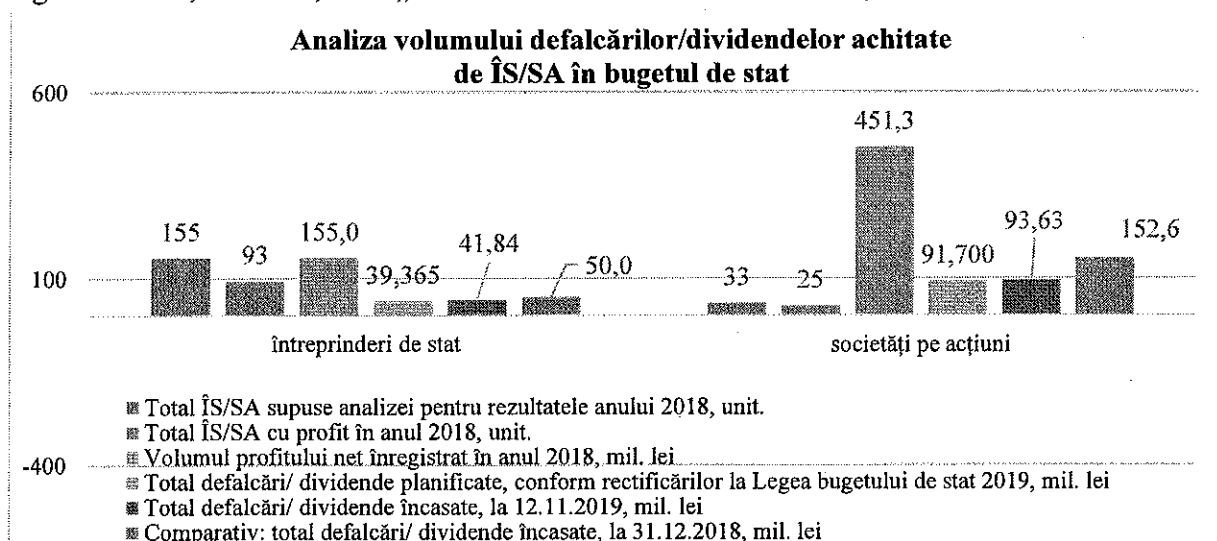
Conform datelor Trezoreriei de Stat, pentru rezultatele obținute în 2018, întreprinderile de stat au transferat, la situația din 12.11.2019, la bugetul de stat defalcări în valoare totală de 41,84 mil. lei, sau 106,3% conform rectificărilor la Legea bugetului de stat pentru anul 2019, iar societățile pe acțiuni au transferat dividende în mărime de 93,63 mil. lei, sau 102,1% conform rectificărilor la Legea

bugetului de stat pentru anul 2019 (*total încasat – 135,47 mil. lei*). Societățile cu răspundere limitată cu capital de stat nu au efectuat plăți în bugetul de stat sub formă de dividende, întrucât au înregistrat pierderi nete din activitate în 2018. De asemenea, societățile pe acțiuni cu cota statului în capitalul social mai mică de 50% nu au achitat acționarilor dividende din profitul net obținut în anul 2018.

Cele mai mari defalcări/ dividende din profitul net obținut în anul 2018 au fost transferate către:

○ **defalcări:** Î.S. „Moldelectrica” – 7,2 mil. lei; Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești” - 6,2 mil. lei; Î.S. „Poșta Moldovei” – 4,9 mil lei; întreprinderile de stat din ramura silviculturii (cumulativ) – 4,3 mil. lei; Î.S. „Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare” – 3,4 mil. lei.

○ **dividende:** S.A. „Moldtelecom” – 29,5 mil. lei; S.A. „RED Nord” – 28,9 mil. lei; S.A. pentru achiziționarea, prelucrarea și livrarea metalelor feroase și neferoase „Metalferos” – 18,2 mil. lei; S.A. „EnergoCom” – 5,0 mil. lei; S.A. „Combinatul de Vinuri Cricova” – 4,0 mil. lei.

Suplimentar, se informează că, la 12.11.2019, Î.S. „Gările și Stațiile Auto” (a cărei active și servicii de autogară au fost transmise în totalitate în parteneriat public-privat) înregistrează **restanță** la plata defalcărilor în bugetul de stat pentru rezultatele anului 2018, în sumă de 581,2 mii lei. Societățile pe acțiuni nu înregistrează restanțe la plata dividendelor aferente cotei de participare a statului în capitalul social.

Totodată, potrivit Legii bugetului de stat pe anul 2019, au fost prevăzute venituri ce urmează a fi încasate la bugetul de stat din privatizarea proprietății publice de stat, în mărime de 200,0 mil. lei. Conform datelor Trezoreriei de stat, la situația din 12.11.2019, în bugetul de stat au fost încasate mijloace bănești în rezultatul privatizării proprietății statului în sumă totală de 181,7 mil. lei (cu excepția vânzării pachetului de acțiuni nou-emise de banca de importanță sistemică), rata îndeplinirii sumei prognozate fiind de 90,9 la sută. Suplimentar, la situația din 12.11.2019, în bugetul de stat, în rezultatul privatizării proprietății de stat, a fost încasat impozit privat în mărime de 2,1 mil. lei. Adicional, din tranzacția de vânzare a pachetului de acțiuni nou-emise de banca de importanță sistemică a fost încasat impozit privat în sumă de 7,6 mil. lei.

V. Informația privind auditul extern și inspectarea financiară

Cu referire la inspectarea financiară a activității economico-financiare a entităților economice cu proprietate de stat, se menționează că în anul 2018, Inspekția Financiară a emis:

- 63 prescripții aferente inspectării financiare la întreprinderile de stat;
- 28 prescripții aferente inspectării financiare la societățile comerciale cu capital de stat.

În semestrul I al anului 2019, Inspekția Financiară a efectuat:

- 25 inspectări tematice la întreprinderile de stat;
- 10 inspectări tematice la societățile comerciale cu cota statului.

Suplimentar, în conformitate cu programul de activitate pentru semestrul I al anului 2019, Inspekția Financiară a efectuat inspectări tematice la 1 întreprindere de stat care se află în proces de insolvabilitate și la 6 societăți comerciale (2 - în proces de lichidare, 3 - în proces de insolvabilitate și 1 - nu activează).

În rezultatul inspectărilor au fost depistate în mare parte neajunsuri și încălcări ale legislației în vigoare din domeniul financiar-contabil, precum și a legislației aferente administrării patrimoniului public, unele din rezultatele inspectărilor fiind expediate organelor competente pentru examinare suplimentară. Despre acțiunile întreprinse întru înlăturarea încălcărilor depistate, entitățile urmau să informeze în scris Inspekția Financiară, în termenii prescriși în actele de control, cu prezentarea documentelor confirmative.

La fel, în anul 2018, Curtea de Conturi a realizat:

- *auditul performanței* „Performanța sectorului feroviar este dependentă de implementarea coerentă a guvernancei corporative și de investițiile efectuate în acest domeniu” în cadrul Î.S. „Calea Ferată din Moldova” finalizat cu adoptarea Hotărîrii Curții de Conturi nr.8 din 26.03.2018. În rezultatul auditului s-au înaintat propuneri/ recomandări de consolidare a guvernancei corporative la întreprindere, gestionare eficientă a patrimoniului public, redresare a situației economice precare etc.

- *auditul situațiilor financiare* ale Întreprinderii de Stat pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA” la 31.12.2017, finalizat cu adoptarea Hotărîrii Curții de Conturi nr.52 din 24.07.2018. În rezultatul auditului s-au înaintat propuneri/recomandări privind ajustarea listelor bunurilor imobile proprietate publică a statului, aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr.351/2005; recuperarea oportună a creanțelor, precum și adoptarea cadrului regulator intern privind procesul de gestionare a acestora; implementarea și promovarea unui management adecvat al resurselor umane, pentru a nu admite pe viitor apariția litigiilor de muncă noi privind drepturile salariale etc.

Suplimentar, se enunță că, în conformitate cu art.19 alin.(1¹) al Legii nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, *auditul obligatoriu al situațiilor financiare pentru anul 2017* s-a efectuat la întreprinderile care au depășit, pentru ultimele două perioade consecutive de gestiune precedente, limitele a două din următoarele criterii:

- capitalul social – 500,0 mii lei;
- totalul veniturilor – 10000,0 mii lei;
- numărul mediu al salariaților în perioada de gestiune – 100.

Totodată, potrivit art. 89 alin.(1) al Legii nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni, auditul obligatoriu al situațiilor financiare anuale se efectuează la societatea în care cota statului depășește 50% din capitalul social.

Analizînd criteriile prenotate, s-a estimat că *auditului obligatoriu al situațiilor financiare pentru anul 2017* urmau a fi supuse 64 întreprinderi de stat sau circa 36,4% din întreprinderile de stat care activau și au fost supuse monitoringului economico-financiar efectuat de către Ministerul Finanțelor. Totodată, auditului obligatoriu al situațiilor financiare pentru anul 2017, urmau a fi supuse 35 societăți pe acțiuni, respectiv 100% societăți pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social, care au fost supuse monitoringului financiar efectuat de către Ministerul Finanțelor.

În contextul dat, se comunică că în conformitate cu lit.n), art.7 al Legii nr.246/2017 și în conformitate cu alin.(6) din art.69 al Legii nr.1134/1997, fondatorul întreprinderii de stat și organul executiv al societății pe acțiuni în care cota statului reprezintă 50% plus o acțiune urmau să prezinte Ministerului Finanțelor, pe parcursul anului 2018, copia de pe raportul auditorului.

Prin urmare, se enunță că, în anul 2018, Ministerului Finanțelor au fost prezentate copiile raportului de audit a 51 întreprinderi de stat sau 79,7% din întreprinderile ce s-au estimat a fi supuse auditului obligatoriu și a 33 societăți pe acțiuni (cu excepția S.A. „Moldfarm” și S.A. „Hotelul Chișinău”) sau 94,3% din societățile supuse auditului obligatoriu. Concomitent, se menționează că unele din întreprinderile de stat care nu întruneau criteriile prevăzute de lege (3 la număr), de asemenea au efectuat auditul situațiilor financiare pentru anul 2017 în baza deciziei consiliului de administrație și au prezentat Ministerului Finanțelor copiile de pe rapoartele de audit.

Concomitent, se remarcă că potrivit art.19 alin.(1)¹ lit.b) din Legea nr.246/2017, *situațiile financiare pentru anul 2018* sunt supuse auditului obligatoriu în cazul întreprinderilor de stat care, la 31 decembrie 2017, au depășit limitele a două dintre următoarele criterii:

- totalul activelor – 63 600 mii lei;
- veniturile din vânzări – 127 200 mii lei;
- numărul mediu al salariaților în perioada de gestiune – 50.

În această ordine de idei, analizând criteriile prenotate, s-a estimat că auditului obligatoriu al situațiilor financiare pentru anul 2018 urmau a fi supuse:

- 22 întreprinderi de stat sau 13,4% din întreprinderile care activează și au fost supuse monitoringului financiar efectuat de către Ministerul Finanțelor pentru perioada anului 2018;

- 35 societăți pe acțiuni, respectiv 100% societăți pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social și care au fost supuse monitoringului economico-financiar pentru perioada anului 2018. Totodată, se remarcă că 3 societăți pe acțiuni cu capital majoritar de stat au fost privatizate în trimestrul IV al anului 2018.

Prin urmare, la situația din 12.11.2019, Ministerului Finanțelor au fost prezentate copiile raportului de audit a 13 întreprinderi de stat sau 59,1% din întreprinderile ce s-au estimat a fi supuse auditului obligatoriu și a 29 societăți pe acțiuni sau 90,6% din societățile supuse auditului obligatoriu.

Alte 9 întreprinderi de stat și 3 societăți pe acțiuni nu au prezentat Ministerului Finanțelor copia de pe raportul auditorului. Potrivit informației raportate de autoritățile publice care administrează aceste entități, din entitățile care nu au prezentat Ministerului Finanțelor copia de pe raportul auditorului, 4 întreprinderi de stat nu au efectuat /petrecut auditul situațiilor financiare pentru anul 2018, în pofida criteriilor obligatorii, din lipsa resurselor financiare, iar alte 2 societăți pe acțiuni – întrucât nu înregistrează activitate.

Concomitent, se menționează că unele din întreprinderile de stat care nu întrunesc criteriile prevăzute de Legea nr.246/2017 (4 la număr), de asemenea au efectuat auditul situațiilor financiare pentru anul 2018 în baza hotărârii consiliului de administrație și au prezentat Ministerului Finanțelor copiile rapoartelor de audit.

De asemenea, se comunică că începând cu anul 2019 și odată cu intrarea în vigoare a Legii contabilității și raportării financiare nr.287/2017, în partea ce vizează auditul situațiilor financiare al întreprinderilor de stat, este aplicabil art.11 alin. (1) al Legii nr.246/2017, care prevede că *situațiile financiare anuale ale întreprinderilor de stat/ municipale sînt supuse auditului obligatoriu, în cazul în care acestea fac parte din categoria entităților mijlocii, a entităților mari sau a entităților de interes public, în corespundere cu legislația contabilă.*

În această ordine de idei, analizând criteriile prevăzute în art.4 al Legii contabilității și raportării financiare în partea ce vizează categoriile entităților și grupurilor, se estimează că auditului obligatoriu al situațiilor financiare pentru anul 2019 urmează a fi supuse circa 21 întreprinderi de stat (conform datelor înregistrate la 31.12.2018). Totodată, circa 34 societăți pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social, urmează a fi supuse auditului obligatoriu al situațiilor financiare pentru anul 2019, în temeiul art. 89 alin.(1) din Legea nr.1134/1997.